

Google'ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayımlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri İle Uyumluluğu Ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Veri Koruma Direktifi Açısından Değerlendirilmesi

Araştırma

Çağrı ZEYBEK ÜNSAL*

*Avukat, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilişim Hukuku Yüksek Lisans Mezunu.

(Att. At Law, Hacettepe University Graduate School of Social Sciences, Information Technology Law Master Alumni)

(E-Posta: zeybek.cagri@gmail.com)

ÖZET

Bilgisayarların yaygın kullanılması ve internet kullanımının artmasıyla birlikte büyük miktardaki verileri çok hızlı şekilde işleme ve iletme kapasitelerinin olması, verilerin güvenli bir şekilde, doğru ve tam olarak saklanması gerekliliğini doğurmuştur. Ülkemizde kişisel verilerin korunmasına ilişkin herhangi bir özel düzenleme bulunmamaktadır. Ancak kişisel verilerin korunması konusunda düzenleme 2010 yılında yapılan değişiklik ile Anayasamızın özel yaşamın gizliliğini düzenleyen 20. maddesinin ikinci fıkrasına eklenerek yapılmıştır. Öte yandan, Avrupa Birliği üyesi tüm ülkelerde kişisel veriler kanun yolu ile koruma altına alınmış, 95/46/EC sayılı Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi 13.12.1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Direktif ile AB üyesi olmayan ülkelerin AB üyesi ülkelere veri transferi yapılması için Direktifte belirtilen ilkelere uyarak "Güvenli Ülke" konumuna gelmiş olmaları şartı aranmaktadır.

1998 yılında "Google Inc." hayata geçirilerek bugün dünyanın en hızlı büyüyen şirketlerinden biri olmuştur. Google Inc. şirketinin büyüme sürecine bakıldığında, Google arama hizmetinden hareketle kullanıcıların bilgilerine erişim sağlayarak, internet üzerinden neye ne kadar tıkladığı vs. gibi bilgileri, kullanıcıların tüketim alışkanlıklarının bir profilini çıkarmaya çalışarak ve bunu da kullanıcılarla IP adreslerini ilişkilendirerek toplamaktadır. Bu nedenle Google, kişisel verilerin korunması noktasında en çok eleştiriyi alan şirketlerden biri konumuna gelmiş ve Uluslararası Gizlilik Örgütü'nün "Gizlilik Muhafizi" olarak nitelendirdiği şirketler arasındadır. Bu listede Google, gizlilik güvenilirliği en düşük kurumlar arasında yer almış mevcut konumuyla bu derecedeki tek şirkettir.

Google 1 Mart 2012 tarihinde yayımladığı gizlilik politikası çerçevesinde kullanıcılarının Google servislerini kullanmak için verdiği kişisel verileri de Google'ın diğer servisleri ile birleştirmekte bu da Google'ın topladığı verileri hangi Google servisi için ne şekilde, nerede, ne kadarının hangi amaçla kullanıldığının, hangi kişilerle, ne için, ne kadarının paylaşıldığının tahmin edilememesine yol açmaktadır. Avrupa Birliği Veri Koruma Otoriteleri tarafından kullandığı araçların sınırsız veri toplanması sonucunu doğurması açısından da Google pek çok uyarı almıştır. Bu çalışma ile Google'ın 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikası ve yarattığı sorunlar, Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı yönergesinde belirtilen ilkelere bağlılığı tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Google, Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Direktifi, Kişisel Verilerin Korunması, Temel Hak ve Hürriyetler, Gizlilik

ABSTRACT

THE COMPATIBILITY OF GOOGLE INC.'S PRIVACY POLICY (1 MARCH 2012) WITH THE PERSONAL DATA PROTECTION PRINCIPLES AND THE EVALUATION OF THE POLICY REGARDING TO THE EU 95/46/EC DIRECTIVE

Since the usage of internet and computers has increased and having very fast sharing and processing capacities it became necessary to provide the data kept in safe, accurate and true. In our country there isn't any special regulation on data protection and it has only engaged in our constitution with an addition to the Article 20/2 which regulates the security of private life. On the other hand, today in every EU countries protection of personal data is guaranteed by law and the Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council has entered into force on 13.12.1995. These countries and the non- EU countries which contacts with EU countries about data transportation have to rely on the Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council and have to be a "Secure Country."

In 1998, "Google Inc." has brought into life and become the most fast growing cooperation. According to the development period of Google Inc., Google is not only acting as a search machine. Google collects personal data by using services to access user's data such as checking how many people clicks on what, profiling their consumption behaviors by matching identifiable IP addresses related to users. Therefore, Google has become the most criticized company about data protection. In addition, the International Privacy Organization defined Google as Privacy Opponent. Google is listed as the most and the only one unsecure company about the security of data in the International Privacy Organization's list.

In the respect of 1 March 2012 privacy policy of Google; Google combines the data of its users with other Google services and it is not predictable how, where, how much and for which purposes the obtained data is used for which services of Google. In other words, it is not clear that the data is collected for specified, explicit and legitimate purposes and not further processed in a way incompatible with those purposes. Google has received many warnings to change its privacy policy since it uses tools that cause unlimited data collection from European Union data protection authorities. The paper discusses that Google's new privacy policy and its problems which is published on 1 March 2012 and compatibility with the principles on the Directive 95/46/EC of the European Parliament and Of the Council.

Keywords

Google, 95/46/EC European Union Directive, Personal Data Protection, Fundamental Rights and Freedoms, Privacy

GİRİŞ

Eğer herkesin bilmesini istemediğin bir şey varsa, belki de ilk raddede bunu yapmayacaksın. Eğer gerçekten bir gizliliğe ihtiyacın varsa, gerçek şu ki Google dâhil arama motorları bu bilgileri bir süreliğine koruyor. Örneğin, Amerikan Yurtseverlik Yasası uyarınca bizim elimizdeki mevcut bilgileri yetkili makamlara sunmamız imkân dâhilindedir. (CNBC Röportajı, 3 Aralık 2009)¹

Yeterli sayıda iletinize, bulunduğunuz yere ve kullandığınızı yapay zekâya bakılınca; bizler sizin nerede olabileceğinizi tahmin edebiliriz. Bize 14 fotoğrafınızı gösterin; bizler sizin kim olduğunuzu tanımlayabiliriz. Şimdi düşüneneceksiniz ki internet ortamında 14 fotoğrafım nerede var? Facebook'taki fotoğraflar size ait!"(Techonomy Konferansı, 4 Ağustos 2010)²

Google CEO'su, Eric Schmidt

Bilgi Çağı toplumlarında kişinin kendisi hakkındaki bilgi/enformasyon üzerindeki tayin hakkı (self-determinasyon) bilgisayar sistemlerinin yaygınlaşması, internet kullanımının artması ve büyük miktarda verileri çok hızlı şekilde işleme ve iletme kapasitelerinin kişisel verilerin oluşturulması, saklanması ve kullanılmasında başta gelen araç olması nedeniyle kişinin kendi verileri üzerindeki kontrol yeteneği kaybolmuş, özel hayatın gizliliğinin korunmasına ilişkin kolaylıklar da ortadan kalkmıştır.³

Teknolojinin gelişimiyle birlikte hayatın akışı kolaylaşırken bilişim teknolojilerinin günlük hayatın zorunlu bir parçası olduğu günümüzde, özel hayatın gizliliği, temel hak ve hürriyetler, kişisel verilerin korunması gibi kavramlara verilen önem ülkemizde ve dünyadaki uygulamalara baktığımızda dikkat çekmektedir.

Bugün için kendi kişisel alanımızın sınırlarını belirlemenin ve özel hayatımızın

1 Google CEO'su Eric Schmidt CNBC Röportajı, <http://www.youtube.com/watch?v=BreJfzpbwm0>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013)

2 4 Ağustos 2010 Techonomy Konferansı, <http://www.youtube.com/watch?v=UAClSrAq70>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013)

3 KETİZMEN, Muammer, **Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları**, 1. Basım, Adalet Yayınları, Ankara, 2008 (s.194-195)

gizliliğini sağlamanın yolu kanunlarla ve uluslararası mevzuatla yapılan düzenlemeler ile olabilmektedir. Bunun en önemli örneklerinden biri Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifidir.⁴

Google, içinde bulunduğumuz 21.Yüzyılda üzerinde düşünmemiz gereken çok önemli değerlerimizin olduğunu bize hatırlatan belki de en önemli araç olacaktır. Sadece insan olmamız dolayısıyla sahip olduğumuz hakları kullanarak teknolojinin gücünün ötesine geçemediğimiz durumlarda bile bazı seçimler yapmak mümkün olmalıdır.

1. BÖLÜM: VERİ VE KİŞİSEL VERİ

1.1. Veri Nedir?

Güncel Türkçe Sözlükte veri; olgu, kavram veya komutların, iletişim, yorum ve işlem için elverişli biçimli gösterimi olarak tanımlanmıştır.⁵ Veriler, sayısal veriler, komutlar ve alfa sayısal veriler olmak üzere üçe ayrılmaktadır.⁶ Günümüzde data ve bilgi terimleri de verinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinde veri, "*Bir bilgisayar sisteminin belli bir işlevi yerine getirmesini sağlayan yazılımlar da dâhil olmak üzere bir bilgisayar sisteminde işlemeye uygun nitelikteki her türlü bilgi*" olarak tanımlanmıştır.⁷

Kişisel verilerin kavram olarak ülkemizde yavaş yavaş önem kazanması, tarihsel gelişimine bakıldığında belki de Avrupa ve Amerika'dan çok sonra mevzuatımıza girmeye başlaması⁸ ile birlikte ve bu sebeple bugün gelinen noktada yapılan

düzenlemelere ve uygulamalara baktığımızda kişisel verilerin korunması kavramının tam olarak benimsenmediği ortaya çıkmaktadır.

Kişisel verilerin korunması ile ilgili ilk yasal çalışma olarak Adalet Bakanlığı'nca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 22/04/2008 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunulan (1/576) esas numaralı "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı", 02/05/2008 tarihinde Komisyona havale edilmiştir.⁹ Ancak söz konusu tasarı bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış olması nedeniyle kadük olmuştur. (TBMM İçtüzüğü, md.77) Kadük olan Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı ve DNA Verileri ve Millî DNA Veri Bankası Kanun Tasarıları henüz yasalasmamış olup Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

Öte yandan, 9 Haziran 2012 tarihinde Ankara'da İstanbul Bilgi Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Enstitüsü, Sabancı Üniversitesi ve Türkiye Barolar Birliği'nin ortaklaşa düzenlediği, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü, kamu ve özel sektör temsilcileri ve basın katılımlı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Çalıştayında tasarı yeniden gündeme gelmiştir.¹⁰

1.2. Kişisel Veri Nedir?

"*Kişi hakkında kişinin bilinmesini ya da bilinebilmesini sağlayan her türlü bilgi ve enformasyonu içeren veriler*", kişisel veri olarak tanımlanmaktadır.¹¹ Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı'nda, kişisel veri tanımının içine tüzel kişiler de dâhil edilmiş; "*Belirli veya kimliği belirlenebilir gerçek ve tüzel kişilere ilişkin bilgilerin tamamı*" kişisel veri olarak nitelendirilmiştir.¹²

Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair 108 Numaralı Avrupa Konseyi Sözleşmesinde ise "*Kişisel veri, kimliği belirtilen ya da*

4 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi**, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013)

5 Bkz. **Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük**,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.512b5ae08cf8d4.99809105 (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

6 WHITE, Ron, **How Computers Work**, 9. Basım, Que Yayınları, Indianapolis- ABD, 2008, s.124

7 Bkz. **Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi**, 1.Kısım, md.1. <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/t-cy/ETS%20185%20turkish.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

8 BENNETT, Colin J., **Regulating Privacy: Data Protection and Public Policy in Europe and the United States**, Cornell Üniversitesi Yayınları, ABD, 1992, s. 3.

9 <http://www.tbmm.gov.tr/komiyon/abuyum/belge/faaliyet/donem23/1-576.pdf> (Son erişim tarihi:30.03.2013)

10 **Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Çalıştayı**, <http://cyberlaw.bilgi.edu.tr/post/24946845777/kisisel-verilerin-korunmas-hakk-nda-kanun-tasar-s>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

11 KETİZMEN, s.192.

12 Bkz. **Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Yasa Tasarısı** md.3/ç., <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0576.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

belirtilebilen gerçek kişiyle ilgili tüm bilgileri ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.¹³ Sözleşmede, kişisel verilerin nitelikleri de ayrıca belirtilmiştir.¹⁴ Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)'nin Rehber İlkelerinde kişisel veriler; "**Belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ilişkin tüm bilgiler**" olarak¹⁵, Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı yönergesinde de "**Belirli ya da kimliği belirlenebilir gerçek kişi ile ilişkilendirilebilen her türlü bilgi**" olarak ifade edilmiştir.¹⁶ Yönergeye göre, kimliği belirlenebilir gerçek kişi; "**Özellikle bir kimlik numarası referans alınarak doğrudan ya da dolaylı belirlenebilen ya da fiziksel, psikolojik, akli, ekonomik, kültürel veya sosyal kimliğine özgü bir veya birden çok faktörle tanımlanabilen kişidir.**"¹⁷

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde kişisel verilere yönelik açıkça bir düzenleme yoktur.¹⁸ Ancak yargı kararları ile birlikte kişisel verilerin özel yaşamın gizliliğinin bir parçası olduğu sonucuna varılmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 02.12.2008 tarih ve 2872/02 başvuru numaralı K.U. v. FİNLANDİYA davasında internet servis sağlayıcısının, 12 yaşında bir küçüğün internet arkadaşlık sitesinde kendisinin haberi olmadan, yaşı, doğum tarihi ve fiziksel özelliklerini belirterek arkadaşlık aradığına dair reklam

13 Bkz. **Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair 108 Numaralı Avrupa Konseyi Sözleşmesi** md.2/a, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

14 Bkz. **Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair 108 Numaralı Avrupa Konseyi Sözleşmesi** 2. Bölüm, md.5, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

15 Bkz. **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, 1. Bölüm, md.1/b, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

16 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB Sayılı Direktifi** md.2/a, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

17 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB Sayılı Direktifi**, md.2/a., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

18 Bkz. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**, http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/3BAA147F-29C9-48CE-AF64-FB85A86B2433/0/Convention_TUR.pdf (Son erişim tarihi: 25.02.2013).

veren kişinin kimliğini gizlilik kurallarıyla bağlı olduğunu gerekçe göstererek polise açıklamayı reddetmesini, Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 8. maddesinin¹⁹ ihlalini oluşturduğuna karar vermiştir. Özel hayatın gizliliğini önplanda tutan bu kararında, düzensizlik veya suç işlenmesinin önlenmesi, başkalarının hak ve hürriyetlerini korumak gibi diğer yasal zorunluluklar bulunması halinde internet servis sağlayıcısının reklam veren kişinin kimliğini polise vermeye mecbur olduğunu hükme bağlamıştır.²⁰

Yine Perry isimli şahsın gözaltına alınması üzerine Karakolda otururken, Karakolda bulunan kameraların rutin çekim dışında görüntü kalitesi artırılarak gözaltına alınan kişinin görüntülerinin daha sonra teşhis için şüphelilerin sırayla görgü tanıklarına tanıtılması aşamasında gösterilmek üzere kullanılması amacıyla fotomontaj yapılarak kayıt altına alınmasının incelendiği 17/07/2003 tarih ve 63737/00 başvuru numaralı PERRY v. KRALLIK davasında, kamusal alanda kamera çekimi yapmanın bir hak ihlali oluşturmadığını ancak daha net görüntü alınması için ayarların değiştirilerek fotomontaj yapılmasının bir tür hileye başvurmak olduğunu belirtmiştir. Böyle bir uygulamayı iç hukuk açısından yasal bir temele dayandırmanın mümkün olmadığını ve özel yaşamın gizliliği hakkına bir müdahale olarak görmüştür.²¹

Benzer kararlara örnek olarak 25/02/1997 tarih 22009/93 başvuru numaralı Z v. FİNLANDİYA²², 16/02/2000 tarih ve 27798/95 başvuru numaralı Amman v. İSVİÇRE davaları gösterilebilir.²³

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları incelendiğinde en önemli kriterin;

19 Bkz. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi** md.8, http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/3BAA147F-29C9-48CE-AF64-FB85A86B2433/0/Convention_TUR.pdf (Son erişim tarihi: 28.02.2013).

20 AHİM, **K.U. v. FİNLANDİYA DAVASI** (Başvuru no. 2872/02), <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-89964> (Son erişim tarihi: 28.02.2013).

21 AHİM, **PERRY v. BİRLEŞİK KRALLIK DAVASI** (Başvuru no. 63737/00), <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-61228> (Son erişim tarihi: 28.02.2013).

22 AHİM, **Z v. FİNLANDİYA** (Başvuru no. 22009/93), <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-58033> (Son erişim tarihi: 28.02.2013).

23 AHİM, **AMMAN v. İSVİÇRE DAVASI** (Başvuru no. 27798/95), <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-58497> (Son erişim tarihi: 28.02.2013).

demokratik toplum düzeni açısından sınırlamanın gerekli olup olmadığı görülmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 8. maddesinde ise kişisel verilerin tanımı açıkça yapılmamış, kişisel verilerin korunması başlığı altında, "

1. Herkes, kendisini ilgilendiren kişisel verilerin korunması hakkına sahiptir.

2. Bu veriler, adil bir şekilde, belirli amaçlar için ve ilgili kişinin rızasına veya yasa ile öngörülmüş diğer meşru bir temele dayanarak tutulur. Herkes, kendisi hakkında toplanmış verilere erişme ve bunları düzelttirme hakkına sahiptir.

3. Bu kurallara uyulması, bağımsız bir makam tarafından denetlenir."

hükmüne yer verilmiştir.²⁴

1.3. Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Nedir?

Kişisel verileri koruma hakkı; verilerin kolay elde edilebildiği günümüzde bireyin kişisel verilerinin sınırsız bir şekilde toplanması, kullanılması, işlenmesi ve devredilmesi karşısında bireyin korunmasını amaçlayan ve bireye kendisi hakkındaki bilgi/enformasyon üzerinde tayin hakkı veren bir haktır.²⁵ 1970'lerden bu yana koruma altına alınan kişisel veriler ve kişisel verilerin korunması hakkı Anayasamızda bağımsız bir temel hak olarak yer almamaktadır.²⁶

Kişisel verilerin korunması hakkı, bireyi sınırsız ve hukuka aykırı veri toplama ve işleme faaliyetleri karşısında korumayı amaçladığından, kişisel verilerin nasıl işlendiğinin bir önemi yoktur.²⁷ Kişisel verilerin niteliği gereği verilerin sadece otomatik işleme faaliyetleri sırasında değil aynı zamanda geleneksel olarak dosya veya kartlar içerisinde elle yapılan veri işleme faaliyetleri sırasında da korunması gerekmektedir. Türk Ceza Kanunumuzun kişisel verilerin korunmasına yönelik suçlarını düzenleyen 135 vd. maddelerinde de elle yapılan veri işleme faaliyetleri de suç kapsamına alınmıştır.²⁸

24 Bkz. **Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı** md. 8: http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

25 ŞİMŞEK, Oğuz, **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, 1. Basım, Beta Yayınları, İstanbul, 2008, s.112-113.

26 ŞİMŞEK, s. 111.

27 ŞİMŞEK, s. 114.

28 Bkz. **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu** md. 135 vd. <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>

1.4. Verilerin Korunmasına İlişkin Düzenlemelerin Tarihsel Süreci

Bilgi güvenliği ya da verilerin korunması 1960'lardan bu yana bir problem olarak karşımızdadır.²⁹ Bu problem gelişmiş endüstriyel devletlerin politik ajandalarında bilgisayarların kullanımı ve gelişimi sonucunda ortaya çıkmıştır.³⁰ Teknolojinin gelişimiyle birlikte verilerin çok hızlı şekilde işleme ve iletme kabiliyeti kazanması üzerine kişisel verilerin korunması amacıyla kişisel verilerin güvenilirliliği, erişilebilirliği, tam ve doğru bir şekilde saklanmasını sağlamak amacıyla ülkemizde ve diğer ülke mevzuatlarında çeşitli düzenlemelere yer verilmiştir.

İlk defa 1970 yılında Almanya'nın Hessen eyaletinde Verilerin Korunması Kanunu çıkarılmıştır.³¹ Daha sonra 1973 yılında İsveç'te verilerin korunmasına ilişkin Kanun çıkartılmış ve 1974'te ABD'de özel alanın korunmasına ilişkin Kanun kabul edilmiştir. 1977 yılında Kanada İnsan Hakları Kanunu ve 1978 tarihinde Elektronik Veri İşlenmesi, Veriler ve Özgürlük Haklarına ilişkin Fransız Kanunu çıkarılmıştır. Bu sırada Danimarka, Norveç ve İsviçre'de de verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır.³² 1970 yılının sonunda Lüksemburg'da verilerin işlenmesi sırasında kişisel verilerin korunmasını amaçlayan bir Kanun çıkarılmıştır.

1981 yılında da Avrupa Konseyi Verilerin Korunması Sözleşmesi (108 numaralı sözleşme) kabul edilmiştir.³³ Bu sözleşmenin ardından verilerin korunmasına ilişkin düzenlemeler bu sözleşmeden etkilenerek yeniden gözden geçirilmeye başlamıştır. 1990'lı yılların başında Avrupa Birliği, OECD Rehber ilkeleri, 108 Numaralı Sözleşme, BM rehber ilkelerine dayanan ve 1995 yılında kabul edilen AB 95/46/EC numaralı yönergeminin ortaya çıkması ile bu alandaki yerini almıştır.³⁴ Bu

[tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html](http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html) (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

29 BENNETT, s. 2.

30 BENNETT, s. 2.

31 BIRNHACK, Michael D., "The EU Data Protection Directive: An Engine of a global regime", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl: 2008, Cilt:24, s. 511.

32 ŞİMŞEK, s. 10.

33 Bkz. **Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme**, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

34 BIRNHACK, Michael D., "The EU Data Protection Directive: An

yönergenin ardından ise AB üyesi ülkeleri bağlayıcı niteliğinin de etkisiyle AB üyesi devletler verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenlemelerini bu Yönergeyi esas alarak yapmışlardır.³⁵

Türkiye’de ise kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenleme özel hayatın gizliliğini düzenleyen Anayasamızın 20. maddesinin altında yer almakta³⁶, mevzuatımızda da hazırlanan Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanun Tasarısı kadük olmuş ve henüz bu konuda özel bir kanun bulunmamaktadır. Verilerin korunmasına ilişkin bu düzenlemeler ile verilerin korunması garanti altına alınmaya çalışılmıştır.

1.5. Türk Hukuk Sisteminde Kişisel Verilerin Korunmasının Yeri

Ülkemizde kişisel verilerin korunması konusunda düzenleme 2010 yılında yapılan değişiklik ile Anayasamızın özel yaşamın gizliliğini düzenleyen 20. maddesinin ikinci fıkrasına eklenerek yapılmıştır.³⁷ Anayasamızın 20. maddesinin ikinci fıkrasına göre;

"Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usul-ler kanunla düzenlenir."

2010 yılında Anayasal koruma altına alınan temel hak ve hürriyet olarak nitelendirdiğimiz kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının doğası gereği kapsamının geniş olması nedeniyle bu fıkra hükmünün uygulanırken etkin koruma sağlayıp sağlamayacağı tartışılmalıdır.

Engine of a global regime", *Elsevier Computer Law and Security Report*, Yıl: 2008, Cilt:24, s. 511.

35 ŞİMŞEK, s. 11.

36 **7.11.1982 tarih ve 2709 Kanun numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası** md. 20 (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/2 md) http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

37 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası md. 20, (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/2 md).

http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

2. BÖLÜM: KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA HAKİM OLAN İLKELERİN YER ALDIĞI ULUSLARARASI BELGELER

2.1. Kişisel Verilerin Korunmasına Hakim Olan İlkeleri Esas Alan Temel Düzenlemeler

Kişisel verilerin korunmasına hakim olan rehber ilkeler, Siber Suçlar Sözleşmesi ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Direktifini incelediğimizde artık günümüzde kişisel verilerle ilgili faaliyetler çerçevesinde kişinin pasif konumda olmasının kabul edilmediğini göstermektedir. Bunu Direktife esas alınan³⁸ ve OECD tarafından 1980 yılında kabul edilen bireyin katılımı ilkesi³⁹ ile Avrupa Birliği Veri Koruma Yönergesi'nin 11. maddesinde kişiye tanınan verinin kaynağını bilme, yanlış verileri düzeltme, hukuk dışı işlemlere karşı başvuru haklarından⁴⁰ hareketle söyleyebiliriz. Bu çerçevede kişinin kendisine ait kişisel verileri üzerinde kontrolünün sağlanması konusunda uluslararası düzenlemeler gündeme gelmektedir.

2.2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Tarafından Kabul Edilen Rehber İlkeler

OECD, 23 Eylül 1980 tarihinde gizlilik ve bilginin serbest dolaşımını dengelemek amacıyla, sekiz temel ilkenin çerçevesini çizen gizliliğin korunması ve kişisel verilerin sınır ötesi akımını düzenleyen rehber ilkeler başlığını taşıyan belgeyi kabul etmiştir.⁴¹ OECD'nin rehber ilkeleri Avrupa Birliği ve ABD dahil olmak üzere, tüm OECD üyesi ülkeler tarafından tanınmakta ancak bu ilkelere yasal olarak uyma zorunluluğu bulunmamakta ve her

38 BIRNHACK, Michael D., "The EU Data Protection Directive: An Engine of a global regime", *Elsevier Computer Law and Security Report*, Yıl: 2008, Cilt:24, s. 511.

39 **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**; 1. Bölüm, md. 13, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part1> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

40 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB Sayılı Direktifi** md.11, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

41 MURRAY, Patrick J. "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", *Fordham International Law Journal*, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 952 - 953; **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldatabackground.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

ülkede farklı şekillerde uygulanmaktadır.⁴² Söz konusu rehber ilkeler OECD üyesi ülkelere kendi yasal veri koruma tedbirlerini düzenlemeleri konusunda tavsiye niteliğindedir.⁴³ Rehber ilkeler sekiz başlık altında toplanmıştır.⁴⁴

Bunlar;

- I. Veri toplamının sınırlı olması
- II. Verinin niteliği karşılması- Veri kalitesi
- III. Verinin toplanma amacının belirliliği ve amacı ile bağlılığı
- IV. Verinin kullanımının sınırlı olması
- V. Veri güvenliği
- VI. Açıklık
- VII. Bireyin katılımı
- VIII. Hesap verilebilirlik ilkeleridir.

2.3. Birleşmiş Milletler Tarafından Kabul Edilen İlkeler

Verilerin korunması alanında birçok uluslararası rehber ilke ve öneriler bağlayıcı olmamalarına rağmen etkili olduklarını kanıtlamışlardır.⁴⁵ Bunlar sadece ulusal kuralları teşvik ediciliği amaçlama eğiliminde olmayıp, söz konusu kuralların uyumunu da amaçlamaktadır.⁴⁶ 14 Aralık 1990 yılının bilgisayarlı kişisel veri dosyalarını ilgilendiren rehber ilkelerin en eskileri Birleşmiş Milletler rehber ilkeleri olup, bu ilkeler bağlayıcılığı olmayan ancak yüksek düzeyde veri koruma prensipleri içermektedir.⁴⁷ Birleşmiş Milletler tarafından 1990 tarihinde, üye ülkelere kişisel verilerin korunması yönünde yasalar çıkarmayı teşvik amacıyla ortaya

konan bu ilkeler tavsiye niteliğindedir ve yedi başlık altında toplanmıştır.⁴⁸ Bunlar;

- I. Verileri yasal ve dürüst yollarla toplama
- II. Verilerin doğruluğu ilkesi
- III. Amacın belirliliği
- IV. Ayrımcılık yapmama
- V. Sadece ilgili kişinin veriye erişmesi
- VI. Veri güvenliği
- VII. Verinin sınır ötesi akışının düzenlenmesidir.

2.4. 108 Sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesinde Belirtilen İlkeler

Avrupa Konseyinin 108 numaralı sözleşmesi 28 Ocak 1981 yılında akdedilmiş olup ülkemiz bu sözleşmenin tarafı değildir.⁴⁹ Söz konusu konvansiyon Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı direktifin yasal çerçevesini oluşturmuştur.⁵⁰ Avrupa Konseyi üyesi olmayan ülkelere de açık olan sözleşmede ağırlıklı olarak kişinin kişisel verilerin korunması konusunda aktif pozisyona kavuşturulması gerektiğine yönelik düzenlemeler bulunmaktadır. Avrupa Konseyinin 108 numaralı sözleşmesi, gerek kamusal gerekse özel sektörde geçerli olmak üzere verilerin korunması alanında kabul edilmiş olan uluslararası hukukun ilk bağlayıcı sözleşmesidir.⁵¹ Sözleşmeye göre, kişisel veriler, "*Kimliği belirtilen ya da belirtilebilen gerçek kişiyle ilgili tüm bilgiler*" olarak tanımlanmıştır.⁵²

Bu sözleşme sadece otomatik işleme tabi tutulan kişisel verileri koruma altına almış, otomatik işleme tabi tutulmayan kişisel veriler ile ilgili herhangi bir düzenleme yapmamıştır.⁵³ Sözleşmenin

42 BAUMER, David L., EARP Julia B., POINDEXTER, J.C., "Internet Privacy Law: A Comparison Between The United States And The European Union", **Elsevier Computers and Security**, Yıl: 2004, Cilt: 23, Sayı: 5, s. 402.

43 MURRAY, Patrick J. "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 952.

44 **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, 2. Bölüm- Milli Uygulamanın Temel İlkeleri <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprotectionofprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03/2013).

45 KUNER, Christopher, "An International Legal Framework For Data Protection: Issues And Prospects", **Elsevier Computer Law and Security Report**", Yıl: 2009, Cilt: 25, s. 314.

46 KUNER, Christopher, "An international legal framework for data protection: issues and prospects", **Elsevier Computer Law and Security Report**", Yıl: 2009, Cilt: 25, s. 314.

47 KUNER, Christopher, "An international legal framework for data protection: issues and prospects", **Elsevier Computer Law and Security Report**", Yıl: 2009, Cilt: 25, s. 314.

48 **Birleşmiş Milletler Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ddcafaac.html> (Son erişim tarihi: 25/02/2013).

49 AKSOY, Hüseyin Can, **Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması**, 1. Basım, Çakmak Yayınevi, Ankara, 2010, s. 6.

50 KIERKEGAARD, Sylvia, WATERS, Nigel, GREENLEAF, Graham, BYGRAVE, Lee. A., LLOYD, Ian, SAXBY, Steve, "30 Years on - The Review of the Council of Europe Data Protection Convention 108", **Elsevier Computer Law and Security Review**, Yıl: 2011, Cilt: 27, s. 223.

51 ŞİMŞEK, s. 22.

52 Bkz. **Avrupa Konseyinin Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşmesi** md. 2/a, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

53 Bkz. **Avrupa Konseyinin Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşmesi**, 1. Bölüm, md.1 <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

5. maddesinde verilerin niteliğine ilişkin ilkeler düzenlenmiş, otomatik bilgi işleme konu teşkil eden kişisel nitelikteki verilerin, meşru ve yasal yollarla elde edilmesi ve işleme tabi tutulması, belli ve meşru amaçlar için kaydedilip bu amaca uygun şekilde kullanılması, uygun, elverişli olmaları ve kaydedildikleri amaca göre aşırı olmamaları, doğru ve güncel olmaları, ilgili kişilerin kimliklerini belirtecek bir biçim altında ve kaydedildikleri nihai amaç için gereken süreyi aşmayacak bir süre için saklanmaları gerektiğine vurgu yapılmıştır.⁵⁴ Bu ilkeler aynı şekilde AB 95/46/EC sayılı yönerge ile Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarımızda da bulunmaktadır.⁵⁵

2.5. Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Yönergesinde Belirtilen İlkeler

Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı veri koruma direktifi iki amacı dengelemektedir.⁵⁶ İlk olarak Avrupa Birliği üyesi ülkeler, üye ülkelere arasındaki veri akışını sağlarken kişilerin temel bir hak olan gizlilik haklarını korumak zorundadır. Bunu başarmak için de üye ülkelerin kişisel verilerin transferinde eşdeğer koruma sağlanmasına çalışmaktadır.⁵⁷ Avrupa Birliği gibi mal, sermaye ve hizmetin serbest dolaşımının ilkesel olarak kabul edildiği bir oluşumda, kişisel verilerin serbest dolaşımının da kabul edilmesi için düzenlemelerin yapılması zorunluluğu doğmuştur. Bilgilerin diğer ülkelere serbest akışı bu noktada uluslararası ticaret için gereklidir.⁵⁸

54 Bkz. **Avrupa Konseyinin Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşmesi** md.5, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

55 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi**, 1. Bölüm, md.6 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013); **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı**: <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0576.pdf>, ikinci bölüm md. 5 (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

56 MURRAY, Patrick J., "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 959.

57 MURRAY, Patrick J., "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 959.

58 MURRAY, Patrick J., "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 963.

Bilgi güvenliği ve AB 95/46/EC sayılı veri koruma yönergesinin tarihine bakıldığında, verinin serbest dolaşımı konusunda Avrupa Birliği ve ABD'nin farklı bakış açılarına sahip olduğunu görebiliriz. ABD verinin serbest dolaşımını sınırlı bir devlet müdahalesi olarak görürken, Avrupa Birliği bunun temel bir insan hakkı olduğu üzerinde durmuştur.⁵⁹ Avrupa Birliği günümüzde kökeni itibariyle ortak pazarı ve ekonomik birliği sağlamak amacıyla siyasi ilişki örüntüsüne ilerleyen bir yapıya dönüşmüştür. Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı yönergesinin ekonomik öncelikler gözetilerek kaleme alındığı görülmektedir.⁶⁰

Bu yönergede;

- I. Verinin kaynağını bilme hakkı
- II. Yanlış verileri düzeltme hakkı
- III. Hukuk dışı işlemlere karşı başvuru hakkı
- IV. Doğrudan pazarlama yöntemleri amacıyla kişisel verilerin elden ele dolaşmasına izin verilmemesine ve hassas verilere ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Yönergeyi OECD, BM ve Avrupa Konseyi'nin 108 numaralı sözleşmesinden ayıran en önemli özelliği zorlayıcılıktır. Avrupa Birliği mevzuatının içinde yer alan yönergeye uymak zorunlu olduğu gibi, AB üyesi ülkelerle ilişkiye geçerek veri transferi gerçekleştirmek için AB üyesi olmayan ülkelerin de eşdeğer koruma sağlama zorunlulukları bulunmaktadır.⁶¹

2.6. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı 7 Aralık 2000 yılında Fransa'nın Nice Kentinde imzalanmıştır.⁶² Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı ile Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde yaşayan insanların bireysel, sosyal ve ekonomik hakları düzenlenmiştir. Şartın 8. maddesinde kişisel verilere yer verilmiştir.⁶³

59 MUENCHINGER, Nancy E., "Information Privacy Regulation: The EU Model and The French Model", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl: 2001, Cilt: 17, Sayı: 6, s. 391.

60 MURRAY, Patrick J., "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997, Cilt: 21, Sayı: 3, s. 958 - 959.

61 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi**, 4. Bölüm, md. 25, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

62 ŞİMŞEK, s. 69.

63 Bkz. **Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı**, s.25, md. 8, <http://>

Bu maddeye göre:

"Herkes, kendisini ilgilendiren kişisel verilerin korunması hakkına sahiptir.

Bu veriler, adil şekilde belirli amaçlar için ve ilgili kişinin rızasına veya yasa ile öngörülmüş diğer meşru bir temele dayanarak tutulur. Herkes, kendisi hakkında toplanmış verilere erişme ve bunları düzelttirme hakkına sahiptir.

Bu kurallara uyulması, bağımsız bir makam tarafından denetlenir."

3. BÖLÜM: GOOGLE INC.'İN 1 MART 2012 TARİHLİ GİZLİLİK POLİTİKASININ KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN İLKELELERLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Arama motorları büyük çaplı metin koleksiyonlarından bilgi elde etme tekniklerinin pratik bir uygulamasıdır.⁶⁴ Arama motorlarının dizaynında bilgi elde etmek için esas önemli noktalar etkili sıralama algoritmaları⁶⁵, değerlendirme ve kullanıcı etkileşimini içerir. Kullanıcılar tarafından yapılan aramalara cevap verme süresi, indeksleme hızı ve sorgu çıkışı gibi ölçütler arama motorunun performansınıdır.⁶⁶ Google ve Yahoo gibi internet arama motorları da tüm dünyadan her gün girilen milyonlarca aramaya terabaytlarca veri arasından bir saniyenin de altında cevap verebiliyor olmalıdır.⁶⁷

Google'ın çalışma sistemi incelendiğinde, tüm aramalara hızlı ve doğru yanıt veren bir arama motoru gibi hareket edebilmesinin alt yapısında aslında bütün webin cachelendiği⁶⁸ görülmektedir. Bu şekilde kişilerin internette yaptığı bütün aramalar, izlediği videolar, paylaştığı resim veya bilgiler, gezdikleri internet sayfaları, tıkladıkları reklamlar kısaca bilgisayarda yaptıkları her şey

kayıt altına alınmaktadır.⁶⁹ Sistemden çıkış yapıldığı takdirde bile Google'ın halen yapılan arama sonuçlarını kişiselleştirebilmesi ve daha çok beğenileceğini tahmin ettiği sayfaları kullanıcılara gösterebilmesi⁷⁰ bunun bir göstergesidir. Google'ın dashboard⁷¹ uygulaması ile de Google hesabı kullanılarak kullanıcıların internet üzerinden ya da akıllı cihazları ile yapmış oldukları hareketlerinin özeti de kullanıcılar ve Google görebilmektedir.⁷²

Veri gizliliğine ilişkin konularda toplumun daha bilinçli hale gelmesiyle beraber, kişisel verilerimizi elinde bulunduran organizasyon veya firmalara karşı, verilerin ne şekilde kullanıldığı, nasıl korunduğu ve bu konuda organizasyonlara neden güveneceğimize dair sorular sorulmaya başlanmıştır.⁷³

İlk ciddi gizlilik ihlali AOL arama motoru tarafından 2006 Ağustos ayında yapılmış, AOL yarım milyon kullanıcıdan fazla kişiye ait arama sorgularını kendi web sayfasında kazaen yayımlamıştır.⁷⁴

2009 yılından bu yana Google, "Kişilerin nereden sisteme giriş yaptığını, hangi web tarayıcıdan hangi aramaları yaptığını, kişilerin nerede oldukları ve bunun gibi 57 sinyali" kişilerin kim oldukları ve ne tür sitelerden hoşlanacaklarına dair tahmin yürütmek için kullanmaktadır.⁷⁵ Google tüm bu kayıtları kullanıcılarına benzersiz numara ataması yaparak ve onlarla ilişkilendirmek suretiyle toplamaktadır.⁷⁶ Google 1 Mart 2012 tarihinde yayımladığı gizlilik politikası ile beraber aynı zamanda topladığı tüm bu

www.coe.int/t/ngo/Source/reading_guide_charter_en.pdf, (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

64 CROFT,W. Bruce; METZLER,Donald; STROHMAN, Donald, "Search Engines And Information Retrieval In Practice", 1. Basım, Addison-Wesley Yay.,Boston- ABD, 2011, s. 6.

65 WHITE, s. 93, CROFT/ METZLER/ STROHMAN, s. 8.

***Algoritma:** Bir problemi çözmek için olan prosedür, kural veya formüldür. Bir bilgisayar programı belirli bir sonuca ulaşmak için seri adımlar izleyen esasen ayrıntılı bir algoritmadır.

66 CROFT/ METZLER/ STROHMAN, s. 8.

67 CROFT/ METZLER/ STROHMAN,s. 7.

68 WHITE, s. 50.

***Cache:** RAM'den erişildiğinde verinin kopyalandığı yüksek hızlı bellek bloğudur.Böylece o veriye tekrar ihtiyaç duyulduğunda Cache'den RAM'de olduğundan daha hızlı bir şekilde elde edilebilir.

69 **1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası;** http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

70 PARISER, Eli, "The Filter Bubble: What internet is hiding from you?" , The Penguin Press, New York- ABD, 2011, s. 2.

71 ***Dashboard:** Google tarafından kişilerin hangi web sayfalarını ne zaman gezdiğini, hangi videoları izlediğini, akıllı cep telefonu ile Google hesabı kullanarak hizmet alan kişilere ait cihaz bilgileri gibi bilgileri gösteren loglardan oluşan bir uygulamadır. http://www.youtube.com/watch?v=ZPaJPxhPq_g (Son erişim tarihi: 30.03.2013) .

72 **Google Dashboard,** http://www.youtube.com/watch?v=ZPaJPxhPq_g (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

73 CHURCH, Peter-KON, Georgina, "Data Protection and Search Engines Google at the heart of a data protection storm " **Elsevier, Computer Law and Security Report** , Yıl: 2007, Cilt: 2, s. 461.

74 CHURCH, Peter, KON, Georgina, "Data Protection and Search Engines Google at the heart of a data protection storm "**Elsevier, Computer Law and Security Report**" , Yıl: 2007, Cilt: 23, s. 461.

75 PARISER, s. 2.

76 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası,** http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

bilgileri kullanıcıların kullandığı farklı Google hizmetleri ile de birleştirmekte bu şekilde bir hizmetten yararlanan kişinin bilgilerini diğer hizmetlerde de kullanabilmektedir.⁷⁷ Google'ın kullanıcılarına ait her türlü bilgiyi elde edip kullanırken ABD-AB Safe-Harbor prensipleri⁷⁸ ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı yönergesine uygun hareket etmesi, kişisel verilerin korunması ilkelerine uyumlu bir politika izlemesi gerekmektedir.⁷⁹

Google Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Direktifinin 6. maddesine göre, "*Kişisel verileri yasal ve makul şekilde işlemek, belirgin, meşru, açık amaçlar için toplamak, toplanması sonrasında toplandığı amaç dışında başka bir amaç için işlememek, yeterli, uygun, elverişli, aşırı olmayan amaçlarla toplama ya da işlemek, verilerin tam, doğru ve güncel olmasını sağlamak, yanlış veya eksik verilerin güncellenmesinde veri toplamanın amacı doğrultusunda makul yolların izlenerek silinmesi ya da düzeltilmesini, verileri toplama ya da işleme için gerekli olduğu süreden fazla süre, veri sahibini tanımlayacak bir formda saklamak*" ile yükümlüdür.⁸⁰

Aynı şekilde Direktifin 7. maddesine göre "*Kişisel veriler ancak; açık, anlaşılır bir şekilde veri sahibinin rızası ile veri sahibinin taraf olduğu bir sözleşmenin yerine getirilmesi için işlenmesi gerektiğinde ya da veri sahibinin bir sözleşme imzalamadan önce talepte bulunduğu anda işlem yapabilmesi için, denetleyicinin tâbi olduğu yasal bir yükümlülüğe uyum için gerekli olması durumunda, veri sahibinin hayati menfaatini korumak için gerekli olması, kamu yararınca yürütülen bir görev gereği veya verilerin açıklandığı bir üçüncü taraf ya da denetleyici tarafından kazanılmış resmi makam uygulamalarında, direktifin birinci maddesinde korunan veri sahibinin temel hak ve hürriyetlerinin geçersiz kıldığı*

menfaatler dışında, verilerin açıklandığı üçüncü kişi ya da kişiler veya denetleyici tarafından takip edilen yasal menfaatlerin amacı için gerekli olması halinde işlenebilecektir."⁸¹ Bu doğrultuda Google tarafından yayımlanan 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikası AB 95/46/EC sayılı Direktifi ve rehber ilkeler çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Google'ın kendisini tasdik ettirdiği⁸² Safe-Harbor Prensipleri, eş değer koruma sağlamak ve Avrupa Birliği'nden veri transferinin gerçekleştirilmesi için Avrupa Komisyonu tarafından 26 Temmuz 2000 tarihinde aldığı bir kararla tanınmıştır.⁸³ Bu şekilde Avrupa Birliği ve ABD Ticaret Departmanı'nın 2000 yılında anlaşmaları üzerine ABD'de bulunan ve Safe-Harbor'a kendilerini tasdik ettiren organizasyon ve firmalara Avrupa Birliği'nden kişisel veri transferi yapılmasına izin verilmiştir.⁸⁴ Safe-Harbor sürecinin bir parçası olarak, ABD'deki bir organizasyonun Avrupa Birliği'nden ABD'ye veri transferi yapabilmesi, Avrupa Birliği'nin kişisel verilerin korunması kanunları ile uyumlu olup eş değer bir koruma sağlamasına⁸⁵, temel olarak OECD'nin rehber ilkelerini baz alan aşağıda belirtilen yedi prensibe uygun hareket etmesine bağlıdır.⁸⁶

Bunlar;

- 1- Bildirim
- 2- Seçim
- 3- Güvenlik
- 4- Veri bütünlüğü
- 5- Erişim

81 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi** md.7, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

82 **Google Resmi Şirket Bloğu**, <http://googleenterprise.blogspot.com/2011/09/our-commitment-to-safe-harbor-privacy.html> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

83 GRANT, James, "International data protection regulation Data Transfer- safe harbor", **Elsevier Computer Law and Security Report**", Yıl: 2005, Cilt: 21, s. 257.

84 **Safe Harbor Genel Bakış**, http://export.gov/safeharbor/eu/eg_main_018476.asp (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

85 ZINSER, Alexander, Lausanne, Switzerland, "International Data Transfers Between the United States and the European Union: are the procedural provisions of the Safe-Harbor solution adequate?", **Elsevier Computer and Security Report**, Yıl: 2004, Cilt: 20, Sayı: 3, s. 182.

86 GÜR, İkbâl, **Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları**, Turhan Kitabevi Yayınları, 1. Basım, Ankara, 2010, s.167 - 168.

77 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

78 **ABD-AB Safe-Harbor Prensipleri**, http://export.gov/safe-harbor/eu/eg_main_018476.asp (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

79 **Google Resmi Şirket Bloğu**, <http://googleenterprise.blogspot.com/2011/09/our-commitment-to-safe-harbor-privacy.html> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

80 Bkz. **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi** md.6, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

6- Başkalarına aktarım

7- Uygulama⁸⁷ dir.

ABD’de Avrupa Birliği Komisyonu ve ABD hükümeti arasında kabul edilen Safe- Harbor prensiplerine uyumlu hareket etmek koşulu ile şirketler birbirleri arasında kişisel veri transferi yapabilmektedir.⁸⁸ Avrupa Birliği’nde bulunan firmalar, Safe- Harbor internet sitesinde yayınlanan listeden hangi firmaların Safe- Harbor’a katıldığını ve prensiplerine uygunluğunu göreyerek uluslararası veri transferinin başka herhangi bir önlem almadan güvenli olup olmayacağını inceleyebilmektedir.⁸⁹

3.1. Gizlilik Politikasının Rehber İlkeler ve Avrupa Birliği Veri Koruma Yönergesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

3.1.1. Veri Toplanması ve İşlenmesinin Sınırlı Olması İlkesi

Kişisel verilerin toplanması, kişiye ait her tür bilginin herhangi bir şekilde edinilmesi ve tedarikini ifade eder.⁹⁰ Bu ilkeye göre kişisel verilerin toplanmasına bir sınır getirilmelidir. OECD Rehber ilkelerinin 7. maddesine göre, kişisel verilerin toplanması sadece hukuka uygun olarak dürüst araçlarla, gerektiğinde veri sujesinin rızası veya bilgisi dahilinde gerçekleşmelidir.⁹¹

Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifinin 6. maddesine göre verinin toplanması ve işlenmesinin sınırlı olması ilkesi çerçevesinde verilerin, toplanma amacına yetecek miktarda olacak şekilde sınırlı olarak toplanması daha sonrasında da aynı amaç doğrultusunda işlenmeleri esastır.⁹² Bu ilke

87 **Safe Harbor Genel Bakış**, http://export.gov/safeharbor/eu/eg_main_018476.asp (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

88 JONES, Richard, TAHRI, Dalal, "An Overview of EU data protection rules on use of data collected online", **Elsevier Computer Law and Security Review** 27, Yıl: 2011, Cilt: 27, s. 635.

89 ZINSER, Alexander, Lausanne, Switzerland, "International Data Transfers Between the United States and the European Union: are the procedural provisions of the Safe- Harbor solution adequate? ", **Elsevier Computer and Security Report**, Yıl: 2004, Cilt: 20, Sayı: 3, s. 184.

90 ÖZDEMİR, Hayrūnisa, **Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması**, 1. Baskı, Seçkin Yay, Ankara, 2009, s. 135.

91 Bkz. **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri** md. 7, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguideline-sontheprotectionofprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

92 **Avrupa Birliği’nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Ser-**

kapsamında verinin toplanmasından imha aşamasına kadar geçen süreçteki tüm aşamalarda hukuka uygun hareket etmek gerekmektedir.

Google’ın 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasının içeriğine bakıldığında, kullanılan dil gibi temel konular, kullanıcılar tarafından hangi reklamların yararlı bulunduğu, ne sıklıkla tıklanıp, görüntülediği, telefon numarası, yapılan çağrılarının süresi, çevrimiçi ortamda kullanıcılar için en önemli olan kişilerin kim olduğu gibi konulara kadar her türlü bilgi toplanmaktadır.⁹³ Bununla birlikte Google yayımladığı yeni politika ile birlikte Youtube ve Gmail gibi diğer internet sitelerinden elde ettiği verileri başka servislerden elde ettiği verilerle birleştirmektedir. Bilgilerin toplanma amacının kullanıcılar daha uygun arama sonuçları ve reklam göstermek ve daha iyi hizmet vermek olduğu belirtilerek çok geniş bir yelpazede veri toplanmakta ve bu veriler diğer Google servisleri ile birleştirilmektedir.⁹⁴

Google Inc.’in 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasının tümü incelendiğinde, tüm servisleri ve Google’ın işlediği kişisel veri türleri hakkında sadece genel bir bilgi verildiği görülmektedir.⁹⁵ Google’ın topladığı bu bilgileri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- *Dil,*
- *Hangi reklamların yararlı bulunduğu,*
- *Çevrimiçi ortamda kişiler için kimlerin önemli olduğu,*
- *Kullanılan hizmetler ve bunların nasıl kullanıldığı ile ilgili bilgiler,*
- *Cihaz bilgileri (Donanım modeli, işletim sistemi, cihazın benzersiz tanıtıcıları ve telefon numarası ile mobil ağ bilgileri)*
- *Günlük bilgileri (Bunlar otomatik olarak toplanmakta ve belirli bilgileri kapsamaktadır.)*

best Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi, 1. Bölüm, md. 6, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

93 **Google’ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

94 **Google’ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

95 **Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.’ye gönderilen mektup**. <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

- *IP adresi,*
- *Telefon numarası,*
- *Çağrı yapan tarafın numarası,*
- *Yönlendirilen numaralar, çağrılarının tarih ve saati, çağrılarının süresi,*
- *SMS yönlendirme bilgileri,*
- *Çağrılarının türleri*
- *Kilitlenmeler,*
- *Sistem etkinliği,*
- *Donanım ayarları,*
- *Tarayıcı türü ve dili,*
- *İstekte bulunulan tarih ve saat ile yönlendirilen URL ,*
- *Tarayıcı ve Google hesabını benzersiz tanımlayabilen çerezler,*
- *Konum bilgileri,*
- *Tüm iletişimler (Google ile bağlantı kurulduğunda karşılaşıyor olunabilecek sorunları çözmeye yardımcı olmak amacıyla tutulmakta olduğu dile getirilmiştir.)⁹⁶*

Söz konusu verilerin toplanma amaçları da şu başlıklar altında toplanmıştır.

- *Kullanıcılara daha uygun arama sonuçları ve reklamlar göstermek,*
- *Kullanıcılar arasında bağlantı kurmaya yardımcı olmak,*
- *Kullanıcılar arasında daha hızlı ve kolay paylaşım sağlamak,*
- *Daha iyi hizmet sunmak,⁹⁷*

Topladıkları verileri kullanma amaçlarını da;

- *Google'ın hizmetlerini sunmak, sürdürmek, korumak ve iyileştirmek;*
- *Yeni hizmetler geliştirmek,*
- *Google ve kullanıcılarını korumak,*
- *Daha uygun arama sonuçları ve reklamlar sunmak olarak ifade etmişlerdir.⁹⁸*

Google'ın bu yeni gizlilik politikasını okuyan ortalama kullanıcıların verilerin hangi amaçlar için toplandığı, toplanan veriler, veri alıcıları veya erişim haklarının belirli bir Google servisiyle ilgili

96 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

97 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

98 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

olup olmadığını ayırd etmesi mümkün değildir.⁹⁹

Google topladığı bilgilerin kullanılma şekillerini ise şu başlıklar altında yayımlamıştır.

- *Başka kullanıcılar kişinin e- posta adresine veya kişiyi tanımlayan diğer bilgilere zaten sahiplerse, Google Profilinde herkese açık olarak görünen ad ve fotoğraf gibi bilgiler paylaşılmaktadır.*
- *Çerezler ve piksel etiketler gibi teknolojiler ile toplanan bilgiler kullanıcının deneyimini geliştirmek ve hizmetlerin kalitesini iyileştirmek amacıyla kullanılmaktadır.*
- *Belirli hizmetlerdeki kişisel bilgiler diğer Google hizmetlerindeki bilgilerle birleştirilmektedir.*
- *Paylaşılan ve herkese açık olan bilgiler Google da dâhil olmak üzere arama motorları tarafından dizine eklenmektedir.¹⁰⁰*

Google, hizmetlerinden tam ve eksiksiz olarak faydalanabilmenin önkoşulu olarak kullanıcıların bilgisayarlarına çerez ve piksel etiketler göndererek her türlü bilgiye ulaşip onları kullanma imkânına sahip olmaktadır. Teknik açıdan "Cookie" (Çerez) internet tarayıcısı yardımıyla, kullanıcının bilgisayarıyla internet sağlayıcısı arasında bağ kurmak için internet servis sağlayıcısı tarafından gönderilen küçük bilgilerdir.¹⁰¹ Google yayımlamış olduğu gizlilik politikasında kullanıcılara kullandıkları bilgisayarlarına yüklenmesini istemedikleri çerezleri reddetme seçeneği sunmakta ancak pek çok hizmetin söz konusu çerezler olmadan düzgün ya da hiç çalışmayabileceğini dile getirmiştir.¹⁰²

Öncelikle, zararsız gibi görünse de çerezler verilerin korunması anlamında bazı sorunları da beraberinde getirmektedirler.¹⁰³ Çünkü bazı sitelerde yer alan web sayfası özelleştirmesi seçeneklerine onay verilmesi halinde, o site

99 **Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup**, <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

100 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

101 ÖZDEMİR, s. 153.

102 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

103 ÖZDEMİR, s. 153.

tekrar ziyaret edildiğinde kullanıcının isteği doğrultusunda web sayfası şekillenir. İlk bakışta kullanıcı yararına olan bu durum, kullanıcının kişisel alışkanlıklarının kişisel verileriyle ilişkilendirilmesi suretiyle bir kullanıcı profilinin çıkarılmasına hizmet ettiği gözden kaçırılmamalıdır.¹⁰⁴

Gizlilik ve Elektronik İletişim Hakkında Avrupa Birliği'nin 2002/58/EC sayılı Direktifine göre¹⁰⁵, çerezler kullanışlı ve yasal araçlar olabilir ancak kullanımlarına kullanıcıların 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi uyarınca çerez veya benzer araçların amaçları hakkında açık ve anlaşılır bilgi sağlanması durumunda izin verilmelidir.¹⁰⁶

Google, çerezler ve piksel etiketler gibi diğer teknolojiler aracılığıyla kişilere ait tüm bilgileri toplamaktadır.¹⁰⁷ Bu şekilde internette aranan bir kullanıcının ziyaret ettiği web sayfalarının sunucuları tarafından işlemcisine yerleştirilen çerezler kullanıcının tanımlanmasını sağlamaktadır.¹⁰⁸ Google, kullanıcıların diğer servislerindeki verileri birleştirmek için de çerezler kullanmaktadır ve Google'ın bu konuda revize edilmiş e-gizlilik direktifinin 5. maddesinin 3. fıkrasında¹⁰⁹ düzenlenen rıza ilkesine uyumu nasıl amaçladığı açık ve anlaşılır değildir.¹¹⁰

OECD'nin veri kullanımının sınırlı olması ilke- si çerçevesinde kişisel veriler ifşa edilemez, emre amade halde tutulamaz veya toplanma amacı dışında kullanılamaz. Ancak bu hükmün iki istisnası bulunmaktadır. Bu istisnalar ise veri sujesinin

rızası ve yasanın getirdiği bir düzenlemedir.¹¹¹ Rızanın nitelikleri düşünüldüğünde, rızanın açık ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde genel nitelikte olmaması, belirgin bir somut olaya özgü- lenmiş olması gerekir.¹¹²

Google'da belirli hizmetler benzersiz uygulama sayısı içermektedir.¹¹³ Bu sayı ve bilgiler Google'a gönderilmekte ve Google o bilgisayarı kullanan kişi tarafından yapılan hareketlerin tümünü o kişiyle ilişkilendirebilmektedir.¹¹⁴ Kullanıcıların profilleriyle ilişkilendiren verilerin sınırlı olarak toplanıp toplanmadığı ve sonrasında toplanma amacına uygun işlenip işlenmediği 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasından açıkça anlaşılmamaktadır.¹¹⁵ Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından yapılan ön araştırmada, hangi verilerin hangi amaçla Google'ın hangi servisleri arasında kullanıldığını bilmenin eğitilmiş güvenlik uzmanları için bile çok zor olduğu ortaya çıkmıştır.¹¹⁶ Bu nedenle geniş ölçekli veri toplamanın özellikle Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı direktifinde yer alan 6. ve 7. maddelerdeki düzenlemelere aykırı olduğu düşünülmektedir.

Google'ın verileri toplama ve işleme amacının daha uygun arama sonuçları ve reklamlar göstermek ve daha iyi hizmet vermek gibi genel bir ifadenin içine sığdırılması ve Google'ın kendi servisleri arasında veri paylaşımının yeni gizlilik politikasının bir parçası olduğuna dair yapılan açıklamalar Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından Direktif'e uygunluk açısından yeterli

104 ÖZDEMİR, s. 153.

105 **Gizlilik ve Elektronik İletişim Hakkında Avrupa Birliği'nin 2002/58/EC sayılı Direktifi**, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0058:en:HTML prg.25> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

106 BAUMER, David L., EARP Julia B., POINDEXTER, J.C., "Internet Privacy Law: A comparison between the United States and The European Union", **Elsevier Computers and Security**, Yıl: 2004, Cilt: 23, Sayı: 5, s. 405.

107 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

108 ÖZDEMİR, s. 153.

109 **Gizlilik ve Elektronik İletişim Hakkında Avrupa Birliği'nin 2002/58/EC sayılı Direktifi**, md. 5 (3) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0058:en:HTML> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

110 **Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup**, <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

111 **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri** md. 10 <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesonthe-protection-of-privacy-and-transborder-flows-of-personal-data.htm#part1> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

112 **Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB Sayılı Direktifi**, , md. 2 (h), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

113 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

114 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

115 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

116 **Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup**, <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

görülmemektedir.¹¹⁷ Sonuç olarak kişi, hangi verilerinin, ne kadarının, ne için toplanıp işlendiğini tam olarak tahmin edememekte ve böylece self-determinasyon hakkını da kaybetmektedir.

3.1.2. Kişisel Veride Kalite İlkesi

Kişisel veride kalite ilkesine göre, işlenen kişisel veriler gerçeğe uygun, güncel ve doğru olmalıdır. Bu nedenle verilerin doğruluğunun kontrolü kişinin kendisinin elinde olmalı, veri sahipleri kişisel verilerin doğruluklarını kaybetmeleri durumunda bunların silinmesini veya düzeltilmesini talep edebilmelidir.¹¹⁸

OECD rehber ilkelerinin 8. maddesine göre **“Kişisel veriler amacına uygun olmalı ve bu amaç için gerekli ölçüde, tam ve güncel olmalıdır.”**¹¹⁹ Kişisel verilerin güncel tutulması, tam ve doğru olması ilkesi, kullanılacağı amaçla bağlantılı ve bu amacın gerekleriyle sınırlı olmasına karşılık gelmektedir. Google’ın 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasında güncelleme ile ilgili yaptığı açıklamada bilgilerin yanlış olması durumunda, bunların işletmeyle ilgili geçerli bir amaç veya hukuki amaçlar nedeniyle saklanmaları gerekmedikçe; kullanıcılara bunları silmeleri ya da güncellemeleri için ellerinden geleni yapacaklarını belirtmiştir.¹²⁰ İlkelerin tümü ile birlikte değerlendirildiğinde, kişinin kişisel verilerinin korunmasını sağlamak elverişlilik, gereklilik ve oranlılık ölçütlerinin bir arada bulunması ile mümkün olabilmektedir.

3.1.3. Verinin Amacı İle Bağlılığı

OECD’nin 9. temel ilkesine göre, kişisel verilerin toplandığı amaç en geç verilerin toplanma anında belirlenmiş olmalıdır. Bu amaç gerçekleştirildikten sonra kişisel verilerin daha sonraki amaçlar için kullanılması, bu amaçların asıl toplama amacıyla bağdaşmaz olmaması ve amacın her değişiminin

bildirilmesi koşuluyla sınırlandırılmalıdır.¹²¹ Verinin amacı ile bağlantılı ilkesine göre, başvuru aracın amaca uygun olması gerekmektedir.

Google’ın 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasında belirttiği amaçları gerçekleştirmek üzere kişilerin her türlü hareketini kayıt altına aldığı gerek gizlilik politikasından gerekse çeşitli ülkelerde yayımlanan raporlardan anlaşılmaktadır.¹²²

Kişisel verilerin güncel tutulması, tam ve doğru olması, kullanılacağı amaçla bağlantılı ve bu amacın gerekleriyle sınırlı olması çerçevesinde Google’ın gizlilik politikasında şu noktalar dikkati çekmektedir. Google’ın daha iyi hizmet vermek amacıyla, kullanıcının tüm iletişim kayıtlarını elde etmesinin, yapılan telefon görüşmelerinin tarih ve saati, içeriği, süresi gibi bilgilerin ve genel bir ifade olarak kullanılan diğer tüm bilgilerin toplanmasının amaçla bağlantılı ya da amaca uygun olup olmadığı sorusu akla gelmekte ancak bunun yanıtı yayımlanan gizlilik politikasından anlaşılamamaktadır.¹²³

Google’ın bilgileri toplamak için ne tür araçları kullanacağı bilgisini içeren açıklamaları, verilerin hangi Google servisi için ne şekilde kullanılacağına ayırımını yapmaya yönelik değildir.¹²⁴ Bu nedenle, Google’ın belirtmiş olduğu amaca ulaşmak için bu araçları kullanmasının ne kadarının gerekli olduğu değerlendirilememekte ve dolayısıyla bu ikisi arasında makul bir oran bulunup bulunmadığı kullanıcılar tarafından belirlenmemektedir.

Avrupa Birliği’nin 95/46/ EC Sayılı Direktifi’nin 6. maddesinin c bendinde, verilerin yeterli, uygun, elverişli, aşırı olmayan amaçlarla toplanması ya da işlenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Google’ın, sadece kullanıcıların hangi reklamları yararlı

117 Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.’ye gönderilen mektup. <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

118 ÖZDEMİR, s. 138 - 139.

119 Bkz. OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri md. 8, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguideline-sontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

120 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

121 Bkz. OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri md.9, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguideline-sontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

122 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

123 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

124 Google’ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası, http://www.google.com/intl/tr_tr/policies/privacy/archive/20120301/ (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

bulduğunu tespit etmek ve hizmet kalitesini iyileştirmek gibi amaçlar için kişinin önemli bulduğu kişilerin kim olduklarına kadar her türlü detayı öğrenmesi sonucunda bilgilerin tamamının hangi amaç için ve ne kadarının toplanıp kullanılacağına gizlilik politikasından anlayılamaması bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Verilerin amaca uygun kullanım ilkesi gereği, veri konusu kişinin rızası veya kanunun verdiği yetkiler hariç olmak üzere, kişisel verilerin toplandığı ve işlendiği amaçlar dışında kullanılmaması, elde edilebilir hale getirilmemesi veya açıklanmaması öngörülmektedir. Google gizlilik politikasının pek çok yerinde, bilgilerin otomatik olarak toplanıp depolandığını, hizmetlerin nasıl kullanıldığını ile ilgili ayrıntıların tespit edildiğini, verilerin kişi ile ilişkilendirilebileceği teknolojileri kullandıklarını, herkese açık olarak bilgi paylaşıldığında, bunun Google da dâhil olmak üzere diğer arama motorları tarafından da dizine eklenebileceğini, belirtmiştir.¹²⁵ Google tarafından elde edilen kişisel veriler, dünyanın farklı yerlerindeki sunucularda da işlenebilmektedir.¹²⁶

3.1.4. Veri Güvenliği

Veri güvenliği ilkesinin tanımına bakıldığında, kişisel veriler, kaybolma, yetkisiz kişiler tarafından ulaşılma, tahrip edilme, kullanılma, değiştirilme veya ifşa edilme gibi risklere karşı uygun güvenlik önlemleri vasıtasıyla güvence altına alınmalıdır.¹²⁷

Veri güvenliğinin sağlanması açısından Google, gerekli tedbirlerin alınacağını belirtmiş pek çok konuda kullanıcılarına dikkat ve özen yükümlülüğü getirmiştir. Google hizmetlerin kullanılması sırasında şifreleme, başkalarının şifre kırmalarını engelleme, güvenli bir sayfa üzerinden hizmete bağlanma gibi güvenlik tedbirlerini oluşturmuştur.¹²⁸ Bu güvenlik tedbirlerinin

çoğu kişinin kullanımı sırasında alınan önlemleri kapsamaktadır.¹²⁹

Bu gizlilik politikası Google Inc. ve bağlı kuruluşları tarafından sunulan tüm hizmetler için geçerlidir. Bu hizmetlere diğer sitelerde sunulanlar (reklamcılık hizmetleri gibi) dâhil, ancak bu Gizlilik Politikasına dâhil olmayıp ayrı bir gizlilik politikasına sahip hizmetler hariç tutulmuştur.¹³⁰

Kişisel verilerin güncel tutulması, tam ve doğru olması, kullanılacağı amaçla bağlantılı ve bu amacın gerekleriyle sınırlı olması, veri güvenliğinin sağlanması farklı yerlerde bulunan sunucularda veri işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesinin bir sonucu olarak zor görünmektedir.

Google gizlilik politikasında diğer geçerli gizlilik ve güvenlik tedbirlerindeki talimatlara dayanarak ve bunlara uygun bir şekilde kişisel bilgileri kendisi adına işlemeleri için bağlı kuruluşlarına veya diğer güvenilir işletmelere ya da kişilere vermektedir.¹³¹ Verilerin Google'ın bağlı kuruluşları, şirketler ya da kişilerle paylaşılması, farklı ülkelerde bulunan sunucularda işlenmesi, kişisel verilerin kişinin rıza gösterdiği kişi ya da kişilerin çok üstünde yayılmasına ve bu nedenle kişinin kontrol yeteneğinin sınırlanması hatta ortadan kalkmasına neden olabilecektir. Bu şekilde verinin güncelliği ve doğruluğunun da tehlikeye girmesi bilişim teknolojilerinin doğal birer sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Google, arama sonuçlarında kullanıcıya gösterilebilen ürünler ya da siteler, Google hizmetlerini içerebilen siteler veya hizmetlerden bağlantı verilen diğer siteler dâhil olmak üzere diğer şirketler ve bireyler tarafından sunulan hizmetleri kendi sağladığı koruma alanı dışında tutmuştur.¹³² Google'ın hizmetlerine reklam veren ve ilgili reklamları sunmak için çerezler, piksel etiketler ve diğer teknolojileri kullanan diğer şirketler ve kuruluşların bilgi uygulamalarında Google hiçbir sorumluluk

125 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

126 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

127 Bkz. **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri** md.11, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandTransborderFlowsofPersonalData.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

128 **Google Good to Know**, <https://www.google.com/goodtoknow/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

129 **Google Good to Know**, <https://www.google.com/goodtoknow/online-safety/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

130 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com/policies/privacy/archive/20120301/>, (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

131 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

132 **Google Hizmet Şartları**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

kabul etmemektedir.¹³³ Bu durumda Google ile ortak çalışan ya da Google hizmetlerine reklam veren ve ilgili reklamları sunmak için çerezler, piksel etiketler ve diğer teknolojileri kullanarak kullanıcılara dosya göndermeleri karşılığında bu kişilerin bilgi edinebiliyor olmaları, kişilerin veri güvenliğinin kontrolünün internet gibi çok geniş bir sanal ağ üzerinden sağlanmasını güçleştirmektedir.

Google'ın hizmet şartlarında yer alan içerik lisansı ile birlikte hizmetleri kullanan herkes Google'ın gerekli teknik adımları atarken, içeriğin farklı halka açık ağlar üzerinden ve farklı medyalarda iletebileceğini veya dağıtabileceğini ve içeriğin bağlı ağlar, araçlar, hizmetler veya medyaların teknik gerekliliklerine uydurmak ve uyarlamak için içerikte gerekli olan değişikliklerin yapılabileceğine izin vermektedir.¹³⁴ Bu madde ile sınırların çizilemediği bir yer olan internet ortamında halka açık ağlar üzerinden iletim, dağıtım ve içerikle ilgili her türlü değişikliği de yapabileceğini hüküm altına almaktadır.

Bu şekilde ileri teknolojiler kullanan ve büyük bir network yazılımına sahip Google gibi oluşumlar aracılığıyla kişisel verilerin işlenmesi durumunda, kişinin kişisel verilerinin rıza gösterdiği kişilerin çok üstünde yayılması ve bu nedenle kişinin kontrol yeteneğinin sınırlanması ya da tamamen ortadan kalkması sonucu doğabilecektir.

3.1.5. Bireyin Katılımı İlkesi

Bireyin katılımı ilkesi ile Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifinin 11. maddesinde,

"Kişinin veri kütüğü sahibinden onunla ilgili veri olup olmadığına dair bilgi edinme, anlayabileceği bir şekilde makul yollarla, tatbik edilebiliyorsa aşırı olmayan bir ücretle makul süre içinde kendisine ilişkin veriler konusunda bilgilendirilme, bilgi edinme ve bilgilendirilme talepleri reddedilirse sebeplerini öğrenme, bu gibi reddedilmelere karşı itiraz ve kanun yollarına başvurabilme, kendisine ilişkin verilere itiraz edebilme ve haklı itirazı halinde bu

verileri sildirme, düzeltme, eksik ise tamamlama ve değiştirmeye hakkı olması gerektiği" vurgulanmıştır.¹³⁵

OECD'nin rehber ilkelerinin 13. maddesinde yer alan tanıma göre; *"Kişi esas veri sorumlusu vasıtasıyla ya da başka bir usülle kendisini ilgilendiren verilerin mevcut olup olmadığının onaylanmasını talep hakkına sahiptir."* Ayrıca, kişinin kendisini ilgilendiren verileri, makul bir süre içinde, gerekli ise makul bir ücretle, makul bir usul ve türde ve kolayca anlaşılabilir bir şekilde öğrenme hakkı vardır. Kişinin, söz konusu hakların reddedilmesi durumunda bu reddin gerekçelendirilmesini isteme ve bu redde karşı hukuksal yollara başvurma hakkı garanti edilmektedir. İtirazların kabul edilmesi durumunda bu verilerin silinmesini, düzeltilmesini, tamamlanmasını veya değiştirilmesini isteme hakkı da garanti edilmektedir.¹³⁶

Bireyin katılımı ilkesinin bir diğer sonucu bir bilginin silinmesinin ona bir daha erişilemeyecek şekilde gerçekleştirilmesidir. Google'ın izlediği gizlilik politikası çerçevesinde, hizmetlerin kullanılması ile ortaya çıkabilecek tahribatlar sonucunda kullanıcılara bilgilerini hizmetlerden silme imkânı tanınmaktadır.¹³⁷ Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı Direktifinin 29. maddesinde oluşturulan Çalışma Grubunun 2009 yılında Brüksel'de yaptığı 69. Genel Kurul Toplantısında prensipte arama motorlarının verileri 6 ay bir süre ile saklayabileceğini, bu sürenin uzatılmasını gerektiren bir durum olduğunda mutlaka bunu haklı çıkaran nedenlerinin olması gerektiğini belirtmiştir.¹³⁸

Ancak bilgilerin hizmetlerden silinmesinin ardından, kalan kopyaların Google'ın etkin sunucularından hemen silinmemesi ve bu bilgilerin yedek

¹³⁵ Avrupa Birliği'nin 24 Ekim 1995 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesi ile İlgili Bireylerin Korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin 95/46/AB sayılı Direktifi, 4. Bölüm, md.11, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF> (Son erişim tarihi: 30.03.2012).

¹³⁶ Bkz. OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri, md.13, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹³⁷ Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹³⁸ Direktifin 29. Maddesi uyarınca oluşturulan Veri Koruma Çalışma Grubunun 12 Şubat 2009 tarihli 69. Genel Kurulu http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/news/docs/pr_12_02_09_en.pdf .

¹³³ Google Hizmet Şartları, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

¹³⁴ Google Hizmet Şartları, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

sistemlerde saklanması bireyin katılımını bertaraf etmektedir.¹³⁹

Google, makul olmayacak düzeyde yinelenen, orantısız düzeyde teknik çaba gerektiren, örneğin yeni bir sistem geliştirmek veya mevcut kullanımı önemli bir biçimde değiştirmek gibi, başkalarının gizliliğini tehlikeye sokan veya başka şekilde aşırı derecede zor olan, örneğin yedek teyplerde bulunan bilgilerle ilgili istekleri reddedebileceğini açıklamıştır.¹⁴⁰

Düzeltilme veya silme hakkı içinde kişilere herhangi bir hak tanınması Google'ın veri tabanını oluşturma şekline bakıldığında imkan dahilinde görülmemektedir. Önüne geçilemeyen bir depolama, aktarım, yedekleme yaklaşımının hâkim olduğu bir altyapıya sahip olan Google'ın böyle bir hakkı vermesi ancak verilerin toplanması ve işlenmesi amaçlarının sınırlarını daraltmasıyla mümkün olabilecektir.

3.1.6. Sorumlu Tutulabilirlik İlkesi

OECD'nin rehber ilkelerinde yer alan sorumlu tutulabilirlik ilkesi gereğince esas veri sorumlusu OECD'nin söz konusu diğer yedi rehber ilkesinin hayata geçirilmesi için gerekli önlemlere riayet etmesi bakımından hesap verebilir durumda olmak zorundadır.¹⁴¹ Sorumlu tutulabilirlik ilkesi açısından değerlendirildiğinde; Google'ın hizmetlerinden yararlanan kullanıcılar, Google, Google'ın tedarikçileri ve dağıtıcılarının kaybedilen verilerden dolayı uğranılan mali kayıplardan, dolaylı, özel, arızı, cezai zarar veya tazminatlarından sorumlu olmadığını kabul etmektedir.¹⁴² Bununla birlikte, hizmet şartlarını kabul eden herkes, Google ve Google'ın tedarikçileri ve dağıtıcılarının makul ölçüde öngörülebilir olmayan hiçbir kayıp veya zarardan sorumlu olmayacaklarını da kabul etmektedir.¹⁴³

139 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

140 **Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası**, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

141 Bkz. **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, md.14, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandTransborderFlowsofPersonalData.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

142 **Google Hizmet Şartları**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

143 **Google Hizmet Şartları**, <http://www.google.com/intl/tr/poli->

Öte yandan Google, kişisel bilgilere erişimi, bu bilgileri Google için işlemek üzere bilmesi gereken çalışanlarını, alt yüklenicilerini ve aracılarını, gizlilikle ilgili sözleşmeyle sağlanan çok sıkı yükümlülük altına aldığını ve bu yükümlülükleri yerine getirmemeleri durumunda disiplin cezası veya anlaşmaların feshedilmesi yaptırımlarıyla karşılaştıklarını belirtmiştir.¹⁴⁴

Google, hizmet şartlarından dolayı herhangi bir dava açılması durumunda Google'ın, tedarikçilerinin ve dağıtıcılarının toplam sorumluluğunun dava konusu hizmetleri kullanmak için ödenilen tutarla veya hizmetlerin yeniden sunulması ile terditli olarak sınırlandırmıştır.¹⁴⁵

3.1.7. Verilerin Doğruluğu

Verilerin doğruluğunun; verilerin toplanması, işlenmesi ve iletilmesi sürecinde ortaya çıkan hatalar sonucunda ortadan kalkması söz konusu olmaktadır. Google'ın çalışma mekanizması, internet ağlarının güvenlik açıklarına sahip olması, Google'ın kendi bağlı kuruluşlarına, güvendiği işletmelere ve başka kişilere veri iletimini mümkün kılan pek çok durumun mevcut olabildiği bir ortamda kişilerin bu verilerin doğruluğunu kontrol etme olanağının bulunmaması bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Google, Dashboard üzerinden kişilerin hangi Google hizmetinden, ne zaman faydalandığını hangi sayfaları görüntülediğini, akıllı mobil cihaz aracılığı ile bir Google servisinden faydalanması durumunda bu cihaz ile ilgili bilgilerin tutulduğu hakkında bir log oluşturarak kullanıcılarını bilgilendirmeye çalışmaktadır.¹⁴⁶ Ancak verilerin dünyanın farklı yerlerindeki sunucularda işlenmesinin bir sonucu olarak verilerin farklı ülkelerde bulunması verilerin doğruluğunun takibi ve sağlanması açısından zordur. Bu şekilde bilgilerin toplanması, depolanmasının artması ve verilerin çok uzak yerlere iletimini kolaylaştırması, bilgisayarların yanlış bilginin kullanımı, bilgilerin yanlış kişilerce ve yanlış amaçlar için kullanımı riskini arttırmıştır.¹⁴⁷

[cies/terms/](http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/) (Son erişim tarihi:30.03.2013).

144 **Google Hizmet Şartları**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

145 **Google Hizmet Şartları**, <http://www.google.com/intl/tr/policies/terms/> (Son erişim tarihi:30.03.2013).

146 **Google Dashboard**, http://www.youtube.com/watch?v=ZPaJPxhPq_g (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

147 BENNETT, s. 35.

3.1.8. Açıklık İlkesi

Açıklık ilkesine göre, kişisel verilere ilişkin olarak, işlemler ve önlemler genel olarak açıklık politikası çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Bu ilke çerçevesinde kişisel verilerin mevcudiyetinin, türünün, temel kullanım amaçlarının ve yine esas veri sorumlusunun kimliğinin ve ikametinin belirlenebilir olmasına özen gösterilmelidir.¹⁴⁸ Kişi, kendisi hakkında kişisel verilerin toplandığını ve veri işleme faaliyetinden sorumlu olanı bilmesi halinde, bilgi edinme, düzeltme, engelleme, silme gibi katılım haklarını da kullanabilmektedir.¹⁴⁹ Veri işleme faaliyetinin açıklığı ilkesi esas olarak bu hususta bir sicil tutulması suretiyle gerçekleştirilmektedir.¹⁵⁰ Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Direktifinin 21. maddesinde veri işleme faaliyetinin açıklığını sağlamak için sözkonusu sicil en azından Direktifin 19. maddesinde belirtilen; "*Veri işlem sorumlusunun veya varsa temsilcisinin adı ve adresi, veri işlemenin amacı veya amaçları, veri konusunun kategorisi ya da kategorilerinin tanımı ve veri konusu kişilerin kendilerini ilgilendiren veri ya da kategorileri, verilerin kendilerine açıklanacağı alıcı ya da alıcıların kategorileri, üçüncü ülkelere aktarılması planlanan verileri*" içermelidir.

Google'ın kendisine reklam, ürün veya hizmet sunan diğer kişi ya da şirketlere veri aktarımında bulunurken, bu kişi ya da şirketler aracılığı ile gerçekleştirilen veri işleme faaliyetinin de şeffaflık ve açıklığı sağlayıp sağlamadıkları kullanıcılar tarafından öngörülememektedir.

4. BÖLÜM: GOOGLE INC.'İN STREET VIEW UYGULAMASININ KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İLKELERİNE AYKIRI ÖRNEKLERİ

4.1. Google Streetview

Google'ın Street View (Sokak Görünümü) uygulaması 2007 Mayıs ayında başlatılmış olup tahsis ettiği otomobiller üzerindeki kameralar, 360° yatay ve 290° dikey açılarla panoramik

yolları görüntülemeye olanak sağlamaktadır.¹⁵¹ Bu hizmetlerin hayatımızın içinden olduğu kadar hayatımızı da olduğu gibi yansıtması nedeniyle, kendimize ait alanlarımızın ve özel hayatımızın da sınırlarının belirlenmesi gereğini ortaya koymaktadır.

Washington Federal İletişim Komisyonu tarafından düzenlenen raporda Google'ın Street View uygulamasının tek başına kişilerin bulunduğu lokasyonları gösteren bir uygulama olmadığı, Google'ın Street View uygulamasını gerçekleştirme amacına uygun veriler dışında, "payload" datalarının da toplandığı dile getirilmiştir.¹⁵² Bu dataların kişinin e- postalarını, mesajlarını, şifrelerini, internet kullanım geçmişlerini ve diğer yüksek oranda hassas kişisel verilerini içerdiğini belirtmişlerdir. Bu durum 2010 yılında Google'ın wi-fi veri toplama çabalarını araştırdıkları sırada Avrupa Birliği Veri Koruma Otoriteleri tarafından tespit edilmiştir.¹⁵³ Google önceleri bu durumu reddetmiş ancak, 22 Ekim 2010 tarihinde bazı durumlarda e- posta, URL bilgisi ve şifreleri topladığını ilk kez kabul etmiş ve Federal İletişim Komisyonu'na veri tabanını gösteren deliller sunmuştur. 2010 Kasım ayında Komisyonun icra bürosu tarafından altı kişi, beş Google çalışanı ve Google'ın wi-fi data toplama yazılım kodunda adli analiz yapmak için ona danışmanlık hizmeti veren Stroz Friedberg firmasındaki bir çalışan ile görüşme yapılmıştır.¹⁵⁴

Aynı zamanda Google'ın payload dataları toplamak ve kaydetmek için ona yazılım kodu geliştiren Google mühendisi Doe da görüşmeye çağırılmış ancak gelmemiş ve tanıklık etmeyi de

148 Bkz. **OECD Kişisel Verilerin Korunması Rehber İlkeleri**, md. 12, <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandTransborderFlowsofPersonalData.htm#part2> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

149 ŞİMŞEK, s. 100.

150 ŞİMŞEK, s. 100.

151 **Google Street View Uygulaması**, <http://maps.google.com/help/maps/streetview/learn/cars-trikes-and-more.html> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

152 **Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı Tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 sayılı Rapor**, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

153 **Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı Tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 sayılı Rapor**, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

154 **Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı Tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 sayılı Rapor**, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

reddetmiştir. Mayıs 2010'da yeni bir açıklama yapan Google yanlışlıkla ve şifrelenmemiş payload dataların açık Wi-fi ağları üzerinden alındığını ve bunların hiçbir Google hizmetinde kullanılmadığını beyan etmiştir.¹⁵⁵

4.2. Kanada

2010 yılında Kanada'nın Gizlilik Komisyonerliği ofisinden teknik uzmanların Google'ın Kanada'da topladığı payload data örneği üzerinde yaptığı incelemede pek çok Kanadalının tam isimleri, telefon numaraları, adresleri gibi bulgulara rastlanmıştır. Bununla birlikte, e- posta mesajları, e- posta başlıkları (Headers), IP adresleri, çerezlerin içerikleri, sohbet günlükleri gibi pek çok veri de bulunmuştur. Kişilerin kullanıcı adları, şifreleri hatta hukuk ihlalleri ve belirli tıbbi listeler olarak hassas veriler de bu payload data örneğinde tespit edilmiştir.¹⁵⁶

4.3. Fransa

CNIL, 18 Mart 2011 tarihinde Google'ın Wi-fi data verilerine dayanan bir karar yayımlamıştır. CNIL, Google'ın Fransa'da topladığı payload data örneğinden internet navigasyonu ile alakalı internet sitelerinde kullanılan şifreler, online arkadaşlık siteleri ve pornografik sitelerle alakalı verileri içeren 656 veriyi ayırmayı başarmıştır.¹⁵⁷ Bu dataların analizi, CNIL'e hassasiyetini tanımak için sitelerin türünü, kişilere erişim sağlayan şifreleri, coğrafik yerlerini belirleme imkânı vermiştir. CNIL aynı zamanda 72 şifre ve 774 farklı e- posta içeren elektronik posta ile alakalı 6 megabytelik veriyi ayırabilmiştir. Örneğin, evli bir kadın ve erkek arasında gerçekleşen e- posta iletişiminde evlilik dışı ilişki aradıklarını,

ilk adları, fiziksel ve e- posta adreslerinden ayırt edici bir şekilde bulabilmişlerdir. CNIL, yaptığı bu incelemede belirli konutlarda tüketicilerin cinsel tercihlerini ortaya çıkaran web adresleri bulmuştur.¹⁵⁸

4.4. Hollanda

Hollanda Veri Koruma Otoriteleri, Google'ın Hollanda'da topladığı payload verilerini iki nedenle fazla bir sürede değerlendirmişlerdir. Yapılan değerlendirmede bunların hiçbirinin anlamsız parçalar olmadığı sonucuna varmışlardır. Bir kullanıcının 0.2 saniyede 1 ila 2.500'den fazla veri paketlerinin ele geçirilmesinin mümkün olduğunu, üstelik Streetview için kullanılan arabanın tek bir wi-fi routeri¹⁵⁹ üzerinden defalarca kez sinyal alınabildiği de belirtmişlerdir. DDPA (Hollanda Veri Koruma Otoriteleri) aynı zamanda pek çok paketin bir kullanıcıdan diğerine link verebileceğini ve bunu yaparak tanımlanabilir bir kullanıcının iletişimlerinin doğru bir resmini oluşturmanın mümkün olduğu sonucuna varmıştır.¹⁶⁰ Tüm bunlara ek olarak Google'ın internet trafiğinin geniş ürün yelpazesi elde ettiğini, bunların büyük çoğunluğu hassas olan e- postaları, sohbet trafiğini, URL'ler, şifreler, video ve müzik dosyalarını içerdiğini dile getirmişlerdir.

Bugünkü duruma baktığımızda Google'ın yeni gizlilik politikasının getirdiği değişikliğin çok ötesinde 2007 yılından bu yana zaten toplanan ve kullanılan kişisel verilerin olduğu ve bunların da yukarıdaki raporlar göz önüne alındığında Street View uygulaması için toplama amacı aşarak kullanıldığı dikkat çekmektedir.

155 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

156 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

157 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

158 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

159 WHITE, s. 312

*Router: İletişim ağları arasında IP adreslemesi yaparak veri iletişimini sağlayan bir ayardır. Yönlendiriciler güvenlik duvarı sağlamaktadır.

160 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

5. BÖLÜM: GOOGLE INC.'İN 1 MART 2012 TARİHLİ GİZLİLİK POLİTİKASI İLE AVRUPA BİRLİĞİNİN 95/46/EC SAYILI VERİ KORUMA YÖNERGESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Google, yeni gizlilik politikasını 1 Mart 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe koyacağını açıkladıktan hemen sonra Avrupa Birliği Veri Koruma Yetkililerinden tepki almış ve yetkililer Google'ın bu politikasının yürürlüğe girme tarihinin ertelemesini talep etmiştir.¹⁶¹ AB 95/46/EC sayılı Direktifin 29. maddesince çalışma grubu başkanı olan Jacob Kohnstamm Google CEO'su Larry Page'e bir mektup göndererek, yapacakları değişiklik hakkında bilgi sahibi olduklarını ve bu yapılan değişikliğin önerilen hizmetlerin çok geniş ve popüler olması nedeniyle yeni gizlilik politikasının AB üyesi ülkelerin vatandaşları ve hatta pek çok vatandaşı etkileyeceğini dile getirmiştir.¹⁶² Koordine olunmuş bir prosedür dahilinde vatandaşların verilerini koruma konusunda ortaya çıkabilecek olası sonuçları kontrol etmek istediklerini belirtmiştir. Bu nedenle de Fransız Veri Koruma Otoritesi olan CNIL (Commission Nationale de L'informatique et Des Libertés)'den öncülük etmelerini istediklerini ve CNIL'in, bu görevi üstlenmesi üzerine Google için Avrupa'da Veri Koruma Otoritesi olarak iletişim noktası olduğunu dile getirmişlerdir. Anılan mektupta, Google'ın kullanıcıları ve AB vatandaşlarının bilgi hakları konusunda verdiği taahhütlerde herhangi bir yanlış anlamaya mahal vermemek için, yetkililerin bu konuda yapacakları analiz tamamlanana kadar bu uygulamanın askıya alınmasını talep etmişlerdir.¹⁶³ Ancak Google yaptığı açıklamada

ertelemenin sorun teşkil edeceğini belirterek 1 Mart 2012 tarihinde yeni gizlilik politikasını yürürlüğe koymuştur.

Avrupa Adalet Komisyoneri Viviane Reding The Guardian gazetesine verdiği demeçte Google'ın yeni gizlilik politikasının Avrupa Birliği 95/46/EC sayılı yönergesinde belirtilen şartlara aykırı olarak düzenlenemeyeceğini dile getirmiştir.¹⁶⁴ Vatandaşların elindeki özgürlüklerin sinsi yollarla alındığını belirten Reding, vatandaşların kendi kişisel verilerinin daha yaygın kullanılıp kullanılmayacağı konusunda seçim hakkı olması gerektiğini savunmuştur. Google'ın yeni gizlilik politikasının Veri Koruma Direktifine uygun olup olmadığı konusunda araştırma yapan Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL de yaptığı araştırmanın sonucunda Google'ın yeni gizlilik politikasında özellikle veri sahiplerine verilen bilgilerin şeffaflığı konusunda ihlaller olduğunu belirtmiştir.¹⁶⁵ Bu kapsamda Google'ın gizlilik politikası incelendiğinde Direktifte yer alan özellikle 6, 7, 10 ve 11. maddelere yönelik ihlaller olduğu ortaya çıkmaktadır.¹⁶⁶

5.1. Direktifin 6. Maddesi İle Gizlilik Politikasının Birlikte Değerlendirilmesi

Veride kalite ilkesini düzenleyen 6. maddeye göre:

"1) Üye ülkeler verilerin;

- Yasal ve makul şekilde işlenmesini,*
- Belirgin, meşru, açık amaçlar için toplanmasını, toplanması sonrasında toplandığı amaç dışında başka bir amaç için işlenmemesini; (üye ülkelerin gerekli tedbirleri alması halinde, istatistiksel, tarihsel, bilimsel amaçlar için veri işlenmesi bu hükme aykırılık teşkil etmeyecektir.)*

¹⁶¹ AB 95/46/EC sayılı Yönergede 29. madde uyarınca Veri Koruma Çalışma Grubu tarafından 02-02-2012 tarih ve ref. Ares(2012)123126 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2012/20120202_letter_google_privacy_policy_en.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁶² AB 95/46/EC sayılı Yönergede 29. madde uyarınca Veri Koruma Çalışma Grubu tarafından 02-02-2012 tarih ve ref. Ares(2012)123126 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2012/20120202_letter_google_privacy_policy_en.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁶³ AB 95/46/EC sayılı Yönergede 29. madde uyarınca Veri Koruma Çalışma Grubu tarafından 02-02-2012 tarih ve ref. Ares(2012)123126 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. <http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/fi>

les/2012/20120202_letter_google_privacy_policy_en.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁶⁴ AB Adalet Komisyoneri Vivian Reding'in "The Guardian" için verdiği demeç, <http://www.guardian.co.uk/technology/2012/mar/01/eu-warns-google-over-privacy> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁶⁵ Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans -numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁶⁶ AB Adalet Komisyoneri Vivian Reding'in "The Guardian" için verdiği demeç, <http://www.guardian.co.uk/technology/2012/mar/01/eu-warns-google-over-privacy> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

- c) *Yeterli, uygun, elverişli, aşırı olmayan amaçlarla toplanmasını ya da işlenmesini,*
- d) *Verilerin tam, doğru ve güncel olması yanlışı veya eksik verilerin güncellenmesinde veri toplamanın amacı doğrultusunda makul yolların izlenerek silinmesi ya da düzeltilmesini,*
- e) *Toplanma ya da işleme için gerekli olduğu süreden fazla süre verilerin, veri sahibini tanımlayacak bir formda saklanmamasını, (Üye ülkeler istatistiksel, tarihsel ya da bilimsel kullanım için kişisel verilerin uzun süre saklanması durumunda uygun önlemleri almakla yükümlüdür.)*

2) 1. Paragraftaki şartlara uyulmasını sağlamak denetleyicinin görevidir.

Google'ın Street View uygulaması Direktifin 6. maddesi ile getirilen hükmün gereklerinin tam olarak karşılanmadığının en önemli örneklerinden birini teşkil etmektedir. Aynı şekilde Google'ın yeni gizlilik politikasından da bir Google kullanıcısı hangi kategorideki kişisel verilerinin işleneceğini ve açıkça ne kadarının hangi amaçlar için işleneceğini belirleyememektedir.¹⁶⁷

Street View uygulaması ile de yeterli, uygun ya da eşverişli verilerin ötesinde kişilerin özel hayatındaki tercihlerine kadar her türlü bilgi edinilmektedir.¹⁶⁸ Verilerin Google'ın yedek teyplerinden silinmediği dikkate alındığında verilerin saklanması gereken süreden fazla bir süre için saklanıp saklanmadığı Google'ın 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasından anlaşılabilir.¹⁶⁹

5.2. Direktifin 7. Maddesi ile Gizlilik Politikasının Birlikte Değerlendirilmesi

Direktifin 7. maddesinde ise veri işlenmesini meşru hale getiren kriterler düzenlenmiştir.

"Bu maddeye göre, kişisel veriler ancak şu hallerde işlenebilir:

167 Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

168 Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

169 Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

- a) *Açık, anlaşılır bir şekilde veri sahibinin rızası ile*
- b) *Veri sahibinin taraf olduğu bir sözleşmenin yerine getirilmesi için işlenmesi gerektiğinde ya da veri sahibinin bir sözleşme imzalamadan önce Talepte bulunduğu işlem yapabilmesi için,*
- c) *Denetleyicinin tabi olduğu yasal bir yükümlülüğe uyum için gerekli olması durumunda,*
- d) *Veri sahibinin hayati menfaatini korumak için gerekli olması,*
- e) *Kamu yararınca yürütülen bir görev gereği veya verilerin açıklandığı bir üçüncü taraf ya da denetleyici tarafından kazanılmış resmi makam uygulamalarında,*
- f) *Direktifin birinci maddesinde korunan veri sahibinin temel hak ve hürriyetlerinin geçersiz kıldığı menfaatler dışında, verilerin açıklandığı üçüncü kişi ya da kişiler veya denetleyici tarafından takip edilen yasal menfaatinin amacı için gerekli olması."*

Google topladığı bilgilerin kullanılma şekillerini şu başlıklar altında yayımlamıştır.

- *Başka kullanıcılar kişinin e- posta adresine veya kişiyi tanımlayan diğer bilgilere zaten sahiplerse, Google Profilinde herkese açık olarak görünen ad ve fotoğraf gibi bilgiler paylaşılmaktadır.*
- *Çerezler ve piksel etiketler gibi teknolojiler ile toplanan bilgiler kullanıcının deneyimini geliştirmek ve hizmetlerin kalitesini iyileştirmek amacıyla kullanılmaktadır.*
- *Google+, gmail, youtube gibi belirli hizmetlerdeki kişisel bilgiler diğer Google hizmetlerindeki bilgilerle birleştirilmektedir.*
- *Paylaşılan ve herkese açık olan bilgiler Google da dâhil olmak üzere arama motorları tarafından dizine eklenmektedir.*

Gizlilik politikasında kişinin gizlilik politikasında kişilere kendi kişisel verilerinin daha yaygın kullanılıp kullanılmaması konusunda seçim hakkı veren bir açıklama ya da düzenlemeye yer verilmemiştir.¹⁷⁰ Kullanıcılara bir seçim hakkı tanınmadan Google+, Gmail ve Youtube gibi belirli hizmetlerdeki kişisel bilgiler diğer Google

170 Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

hizmetlerindeki bilgilerle birleştirilmektedir.¹⁷¹ Bu nedenle açık ve belirli somut bir olaya dayanan rızasının varlığından söz etmek mümkün değildir.

5.3. Direktifin 10. Maddesi İle Gizlilik Politikasının Birlikte Değerlendirilmesi

Veri sahibine verilerinin toplanması durumunda verilmesi gereken bilginin kapsamı direktifin " Veri Sahibine Verilmesi Gereken Bilgi" başlığını taşıyan 4. Bölümünde yer alan 10. maddesinde düzenlenmiştir.

"Veri Sahibinden Veri Toplanması Durumunda Kendisine Verilecek Bilgiler:

Üye ülkeler, denetleyici ya da onun temsilcisinin kendisiyle ilgili veri toplanan veri sahibine, en azından aşağıdaki bilgileri vermesini sağlayacaktır. Zaten elinde olan bilgiler hariç tutulmuştur.

- 1) *Varsa denetleyici ya da onun temsilcisinin kimlik numarası,*
- 2) *İstenen verilerin hangilerinin ne amaçla işleneceği,*
- 3) *Veri alıcısı ya da veri alıcısının kategorileri, sorulara verilen yanıtlar zorunlu olup olmadığı, yanıt verilmemesi durumunda bunun olası sonuçları, kişinin kendisiyle ilgili veriye erişim hakkı ve veriyi düzeltme hakkının varlığı gibi, toplanan verilerle ilgili belirli koşulların bulunması halinde, veri sahibi ile ilgili verinin makul şekilde işlenmesini garanti etmek için bu bilgiler gereklidir."*

Google 1 Mart 2012 tarihinde yayımladığı gizlilik politikasında, kişilerin her türlü bilgilerini onlarla ilişkilendirerek ve tüm webin önbelleğini olarak depolama birimlerinde sakladığını bu şekilde daha iyi reklam ya da arama sonuçları vermeyi ve hizmetlerini geliştirmeyi amaçladıklarını belirtmiştir.¹⁷² Google, yayımlanmış olduğu gizlilik politikasında bu madde kapsamında veri sahibine kendisiyle ilgili veri toplaması durumunda hangi verilerinin hangi Google servisi için ne amaçla işlenebileceğine dair bir bilgi vermemektedir.

Google Streetview uygulamasında olduğu gibi

¹⁷¹ Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

¹⁷² Google'ın 1 Mart 2012 tarihli Gizlilik Politikası, <http://www.google.com.tr/intl/tr/policies/privacy/archive/20120301/> (Son erişim tarihi: 30.03.2013).

gizlilik politikasında da belirttiği üzere sınırsız veri toplayan, bunların toplanma amaçları ile işleme amaçlarının tam olarak birbirleriyle örtüşmediğini kanıtlar nitelikte bir network yazılımına sahiptir.

5.4. Direktifin 11. Maddesi İle Gizlilik Politikasının Birlikte Değerlendirilmesi

Direktifin 11. maddesinde ise; verinin veri sahibinin bilgisi dâhilinde olmadan alınması halinde verilecek bilgiler düzenlenmiştir. Anılan madde ile,

"Üye ülkeler, denetleyici ya da onun temsilcisinin kişisel verilerin kaydı veya onların üçüncü bir kişiye açıklanması öngörülebilir olduğunda, verinin ilk açıklandığı zamandan sonra hiç gecikmeden veri sahibine, kendisinde zaten olanlar hariç en azından aşağıdaki bilgileri vermeyi sağlayacaktır.

- 1) *Varsa denetleyici ya da onun temsilcisinin kimlik numarası,*
- 2) *Verilerin işleme amacı*
- 3) *İlgili verilerin kategorileri, veri alıcısı ya da alıcı kategorileri, kişinin kendisiyle ilgili veriye erişim hakkı ve veriyi düzeltme hakkının varlığı gibi bilgiler, daha fazla bilgi gerekli olduğu taktirde toplanan verilerle ilgili belirli koşulları dikkate alarak, veri sahibi ile ilgili verinin makul şekilde işlenmesini garanti etmek için bu bilgiler gereklidir.*

Birinci paragraf, özellikle verilerin istatistiksel, tarihi ya da bilimsel araştırmalar amacıyla işlenmesi, bu tür bilgilerin sağlanmasının imkânsız olması ya da orantısız bir çaba gerektirmesi ya da kaydetme veya açıklama kanunla açıkça düzenlenmişse uygulanmayacaktır. Bu durumlarda üye ülkeler uygun önlemleri almalıdır."

şeklinde de ayrıca bir düzenleme yapılmıştır.

Google, 1 Mart 2012 tarihli gizlilik politikasında verileri iki şekilde topladığını belirtmiş verilerin toplanma şeklinin; kullanıcıların bilgisayarlarına çerez ve piksel etiketler göndermek ve kişilerin Google'ın hizmetlerinden yararlanmak için veri göndermeleri şeklinde olduğunu açıklamıştır. Gizlilik politikası, Google kullanıcılarına reklamcılarla kullanıcıların kişisel verilerini paylaşmayacağını açıklamış olsa da bu açıklama da CNIL tarafından yeterli ve açıklayıcı bulunmamıştır.¹⁷³

¹⁷³ Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. <http://epic.org/privacy/ftc/>

6. BÖLÜM: SONUÇ VE KANAAT

Günümüzde insan çok büyük bir gözetim altındadır. Görüntüsü, sağlık durumu, cinsel eğilimleri, siyasi görüşleri gibi konular her yönden gözetim altında tutulmakta, buna bağlı olarak elde edilen bilgiler, bilimsel, adli, kamusal, güvenlik alanlarında ve kamu yararına kullanılmaya başlanmıştır. Bu da kişilerin mahremiyet bölgelerine müdahale ve bunların sınırlarının ne olması gerektiği konusunu gündeme getirmiştir.

Google gibi ileri teknolojiler kullanan ve büyük bir network yazılımına sahip oluşumlar aracılığıyla kişisel verilerin işlenmesi durumunda, verilerin kişinin rıza gösterdiği kişilerin çok üstünde yayılması ve bu nedenle kişinin kontrol yeteneğinin sınırlanması sonucu doğmaktadır. Google, içinde bulunduğumuz 21. Yüzyılda üzerinde düşünmemiz gereken çok önemli değerlerimizin olduğunu bize hatırlatan belki de en önemli araçtır. Sadece insan olmamız dolayısıyla sahip olduğumuz haklar nedeniyle teknolojinin gücünün ötesine geçemediğimiz durumlarda bile bazı seçimler yapmak mümkün olmalıdır.

Bilişim teknolojileri aracılığıyla çok hızlı şekilde toplanıp işlenebilen kişisel verilerin kişinin kontrolünün dışında yayılması sonucunda kişinin temel hak ve özgürlüklerinin tamamı, insanca yaşama hakkı, insan onuru, kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkı ve bunun gibi insanın birey olarak kendine özgü kişiliği ve sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu haklar doğrudan etkilenmektedir. Bu nedenle kişisel verilerin korunması hakkı tek başına özel hayatın gizliliği kavramı ile değil, diğer tüm temel hak ve hürriyetlerle birlikte düşünülmelidir.

Kişisel verilerin sınırları aştığı internet dünyasında, kişisel verilerin korunmasına yönelik sadece bir ülkede yapılan düzenlemeler tek başına yeterli olmamakta, tüm dünya ülkelerinin

işbirliği ile kişisel verilerin korunması için yapılan düzenlemeler etkin hale getirilmeye çalışılmaktadır. AB üyesi olmayan diğer ülkelerin de AB üyesi ülkelerle işbirliği içerisinde uluslararası mevzuatı kendi iç hukuklarına uygun hale getirme çabaları da globalleşen dünya ile birlikte temel hak ve hürriyetlerin bir uzantısı niteliğinde olan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının evrensel bir hak olarak görüldüğünün bir kanıtıdır.

Bugünkü yaklaşımda verilerin korunması ile ilgili sorumluluk ve yükümlülüklerin, bir verinin kişisel veri olması ile bağlantılı olduğu kabul edilmektedir. Kişinin en temel hakkı olan yaşama hakkının alanını ve niteliğini belirleyen; kişinin içinde bulunduğu toplumun yaşam standartları, özgürce hareket edebilme yeteneği ve hukuk devleti gereğince sahip olduğu anayasal güvencelerdir. Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi sırasında kişinin kişisel verileri üzerindeki belirleme hakkı (self-determination), onun özgür iradesiyle yaşamının kalitesini belirleyebilme yeteneği ile paraleldir. Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi sonucu kişilerin özel yaşamının gizliliğinin ortadan kaldırılması, kişinin yaşamına ait her türlü bilginin yasal ya da hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi ve toplandığı amaç dışında başka amaçlar için kullanılması gibi sebepler, kişinin en başta özgürce yaşama hakkını elinden almanın meşrulaştırılmasıdır. Bu durum aynı zamanda demokrasinin tanımında yer alan eşitlik, hoşgörü, insan haklarına saygılı olma ile hukuk devleti ilkesini de zedeleyebilecek niteliktedir.

1 Mart 2012 tarihinde gizlilik politikasında yaptığı değişiklikle gündemde olan Google dışında, tüm dünyada devletlerin kendilerine özgü çeşitli güvenlik örgütleri ile de veriler toplanıp, depolanmakta, istihbarat amacıyla, ekonomik ilişkiler vb. durumlarda değerlendirilip kullanılmaktadır.

Google bu açıdan sadece buz dağının görünen kısmıdır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- AKSOY,Hüseyin Can, **Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması**, 1. Basım, Çakmak Yayınevi, Ankara, 2011.
- BENNETT, Colin J., **Regulating Privacy: Data Protection and Public Policy in Europe and the United States**, Cornell University Press, ABD, 1992.
- CROFT, W. Bruce; METZLER,Donald; STROHMAN, Donald, **Search Engines And Information Retrieval In Practice**, 1. Basım, Addison-Wesley Yayınları,Boston- ABD, 2011.
- GÜR, İkbâl, **Kişisel Verilerin Korunması Hususunda AB ile ABD Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları**, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2010
- KETİZMEN, Muammer, **Türk Ceza Hukukunda Bilişim Suçları**, 1. Basım, Adalet Yayınları, Ankara, 2008.
- ÖZDEMİR, Hayrûnisa, **Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması**,1. Basım, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009.
- PARISER, Eli, **The Filter Bubble: What Internet is Hiding From You?**, The Penguin Press, New York- ABD, 2011.
- ŞİMŞEK, Oğuz, **Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, 1. Basım, Beta Yayınları, İstanbul, 2008.
- WHITE, Ron, **How Computers Work**, 9. Basım, Que Yayınları, Indianapolis- ABD, 2008.
- Makaleler
- BAUMER, David L.,EARP Julia B., POINDEXTER, J.C., "Internet Privacy Law: A comparison between the United States and The European Union", **Computers and Security**,Yıl:2004,Cilt: 23, Sayı:5 (s.400-412)
- BIRNHACK, Michael D., "The EU Data Protection Directive: An Engine of a global regime", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl: 2008, Cilt:24 (s.508-520)
- CHURCH, Peter-KON, Georgina, "Data Protection and Search Engines Google at the heart of a data protection storm" **Elsevier, Computer Law and Security Report**, Yıl: 2007, Cilt:23, (s.461-465)
- GRANT, James, "International data protection regulation Data Transfer- safe harbor", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl: 2005, Cilt: 21, (s.257-261)
- JONES, Richard, TAHRI, Dalal, "An Overview of EU data protection rules on use of data collected online", **Elsevier Computer Law and Security Review** 27,Yıl:2011, Cilt:27, (s. 630-636)
- KUNER, Christopher, "An international legal framework for data protection: issues and prospects", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl: 2009, Cilt: 25 (s. 307-317)
- MUENCHINGER, Nancy E. "Information Privacy Regulation: The EU Model and The French Model", **Elsevier Computer Law and Security Report**, Yıl:2001, Cilt: 17, Sayı:6, (s. 390-394)
- MURRAY, Patrick. J. "The Adequacy Standard Under Directive 95/46/EC: Does U.S. Data Protection Meet the Standard?", **Fordham International Law Journal**, Yıl: 1997,Cilt:21,Sayı:3 (s.932-1018)
- ZINSER, Alexander, Lausanne, Switzerland, "International Data Transfers Between the United States and the European Union: are the procedural provisions of the Safe- Harbor solution adequate?", **Elsevier Computer and Security Report**, Yıl: 2004, Cilt: 20, Sayı: 3, (s.182-184)
- Elektronik Kaynaklar
- 4 Ağustos 2010, Technohomy Konferansı Google CEO'su Eric Schmidt demeç: <http://www.youtube.com/watch?v=UAcClSrAq70&feature=youtu.be>
- AB 95/46/EC sayılı yönergede 29. madde uyarınca Veri Koruma Çalışma Grubu tarafından 02-02-2012 tarih ve ref. Ares(2012)123126 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2012/20120202_letter_google_privacy_policy_en.pdf
- AB Adalet Komisyoneri Viviane Reding'in "The Guardian" için verdiği demeç <http://www.guardian.co.uk/technology/2012/mar/01/eu-warns-google-over-privacy>
- ABD-AB Safe- Harbor Prensipleri Genel Bakış http://export.gov/safeharbor/eu/eg_main_018476.asp
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Veri Tabanı [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"documentcollectionid":\["COMMITTEE","DECISIONS","COMMUNICATEDCASES","CLIN","ADVISORYOPINIONS","REPORTS","RESOLUTIONS"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/D5CC24A7-DC13-4318-B457-5C9014916D7A/0/CONVENTION_ENG_WEB.pdf
- Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/t-cy/ETS%20185%20turkish.pdf>
- Avrupa Topluluğu'nun 95/46/EC numaralı Verilerin Korunmasına Dair Yönerge <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1995:281:0031:0050:EN:PDF>
- Birleşmiş Milletler Örgütü'nün 14.12.1990 tarihli tavsiye niteliğindeki kararları <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ddcafaac.html>
- CNBC, Eric Schmidt Röportaj, <http://www.youtube.com/watch?v=A6e7wfdHzew>
- Direktifin 29. Maddesi uyarınca oluşturulan Veri Koruma Çalışma Grubununun 12 Şubat 2009 tarihli 69. Genel Kurulu http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/news/docs/pr_12_02_09_en.pdf

- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)'nün 23.09.1980 tarihli Kişisel Verilerin Sınıraşan Trafiki Ve Verilerin Korunmasına İlişkin Rehber İlkeleri http://www.oecd.org/document/18/0,3746,en_2649_34223_1815186_1_1_1_1,00.html#guidelines
- Fransız Veri Koruma Otoritesi CNIL tarafından 27/02/2012 tarih ve IFP/BPS/CE121115 referans numarası ile Google Inc.'ye gönderilen mektup. <http://epic.org/privacy/ftc/google/Courrier-Google-CE121115-27-02-2012.pdf>
- Google <http://tr.wikipedia.org/wiki/Google>
- Google Dashboard; http://www.youtube.com/watch?v=ZPaJPxhPq_g
- Google Good to Know, <https://www.google.com/goodtoknow/manage-data/>
- Google Good to Know, <https://www.google.com/goodtoknow/data-on-google/> <https://www.google.com/goodtoknow/data-on-the-web/>
- Google Hizmet Şartları <http://www.google.com/intl/en/policies/terms/>
- Google Reklam Politikası http://www.youtube.com/t/advertising_policies
- Google Resmi Şirket Bloğu, <http://googleenterprise.blogspot.com/2011/09/our-commitment-to-safe-harbor-privacy.html>
- Google Teknoloji ve Prensipler <http://www.google.com/policies/privacy/principles/>
- Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair 108 numaralı Avrupa Konseyi Sözleşmesi <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm>
- Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Gerekçeli Kanun Tasarısı <http://www.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0576.pdf>
- TBMM İç Tüzüğü, <http://www.tbmm.gov.tr/ictuzuk/ictuzuk.htm>
- Washington Federal İletişim Komisyonu Uygulama Bürosu Başkanı tarafından Google Inc. Hakkında Düzenlenen 13.04.2012 tarih ve DA 12-592 Sayılı Rapor, http://hraunfoss.fcc.gov/edocs_public/attachmatch/DA-12-592A1.pdf

